

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Dva prestola

Zadnje dni je čisto slučajnostno skoraj ob istem času stopilo v ospredje vprašanje dveh evropskih vladarskih prestolov. Nacionalistična vlada v Španiji je namreč bivšemu španskemu kralju Alfonzu XIII. vrnila špansko državljanstvo z vsemi pripadajočimi pravicami in odredila, da se bivši kraljevski družini vrne vsa njena lastnina. V zvezi s tem se je takoj začela širiti po Evropi vest, da nacionalistična Španija pripravlja obnovo monarhije. Na drugi strani pa se po Evropi tavajoči člani nekdanje ruske carske družine pripravljajo, da proglašajo mladega velikega kneza Vladimirja Ciriloviča za »carja vseh Rusij«, kar je dalo povod za zelo razširjene govorice, da se bo v kratkem novi poglavar vladarske hiše Romanovih sestel s Hitlerjem in se z njim pogovoril o veliki ukrajinski državi, ki jo Nemčija snuje, ter o morebitni zasedbi ukrajinskega prestola, če bi kazalo ukrajinski državi dati monarhistično obliko. Oba dogodka nimata nikakršne medsebojne zveze, kakor jih tudi nimata obe vladarski družini, ki delita isto begunsko usodo, toda ker se na obe vesti občasno razni svetovnopolični računi, je prav, ako hkrati obema posvetimo nekaj pozornosti.

Dejstvo, da je general Franco španskim Bourbonom vrnil državljanske pravice, je močno odjeknilo po vsej nacionalistični Španiji. Odgovorni možje so si delali očitke, da se mora kralj Alfonz z Nansenovim begunskim potnim listom politikati po Evropi, ki prav za prav ničesar storil ni, da bi ga mogli kaznovati z izgonom iz z odzvojnemu pravice španskega državljanja. Seveda tudi raznih zunanjepoličnih ozirov niso izgubili izpred oči, ko so Alfonzu XIII. popravljali krivico. Čeprav danes še ni nič odločenega glede bodoče oblike nove Španije, je nacionalistična vlada pravilno računala, da bo poprava krivic bivšemu vladarju imela ugodne zunanjepolične posledice, saj so Bourboni krvno povezani tako z angleško kakor z italijansko vladarsko hišo in bo njihovo zopetno uveljavljanje nacionalistični Španiji lahko v marsičem pomagalo, da prebredsne mnoge težave diplomatskega značaja, ki ji še stojijo na poti. Več kot verjetno je, da se Alfonz XIII., ki se bo sicer vrnil nazaj v Španijo, ne bo potegoval za to, da osebno zasede španski prestol, marveč bo vse pravice prenesel na svojega tretjega sina dona Juana, starega sedaj 25 let, ki se je šele nedavno poročil s princezino Bourbonsko in prebiva začasno v Rimu. Nacionalistična Španija sama dobro ve, da o kakšni obnovi španskega kraljevskega prestola ne more biti govora pred uspešnim zaključkom državljanske vojne. Toda že danes prihajajo glasovi iz Francije, Italije in Anglije, torej iz velikih držav, ki so na usodi Španije vse tri močno zainteresirane, da bi bila obnovljena španska monarhija Španiji samo v korist, ker bi najboljša zametila njeno državno neodvisnost kakor tudi njene nedeljenost in nedeljnost. Vrnitev državljanskih pravic kralju Alfonzu XIII. in njegovi družini lahko torej smatramo za prvi korak k obnovi monarhistične oblike Španije, korak, ki je pri vseh prizadetih veselih — in tudi v Španiji sami — naletel na odobravanje in podporo kot tisto sredstvo, s katerim bi se španska rana še najprej zacelila v dobrobit vse Evrope.

Ni pa tako z velikim knezom Vladimirjem in njegovim ukrajinskim prestolom. Ruska vladarska hiša Romanovih, ki ji je kot družinski poglavar in nositelj vladarskih pravic po smrti carja Nikolaja najprej načeloval Veliki knez Ciril, ki mu je zdaj nasledil njegov 21 letni sin Vladimir, živi v Franciji v pregnanstvu, medtem ko v Rusiji na njegovem prestolu sedi skupina judovskih boljševoikov, ki jim poveljuje georgijski diktator Stalin. Ruskega prestola torej ni in ga tudi nikdo nikomur ne ponuja, niti je po človeških računih mogoče reči, če bo sploh kdaj na razpolago. Opnova ruske vladavine danes ne spada v okvir stvarne politike in izjave mladega »carja vseh Rusij«, ki bo te dni šla po svetu, bo odmevala kot klic iz romantičnega sveta davnih dni, ne pa kot resna stvarnost sedanje politične dobe. Vendar pa so se tudi na ime kandidata na carski prestol obesili razni načrti, in sicer v zvezi z Ukrajino. Danes je namreč javna tajnost, da se Nemčija pripravlja na ustanovitev posebne neodvisne ukrajinske države, ki bi mogla nastati le na razvalinah Stalinske sovjetske Rusije. Nova ukrajinska država naj bi obstojala iz vseh ozemelj, koder sedaj žive Ukrajinci, ločeno drug od drugega po državah, katerim pripadajo: iz sovjetske Ukrajine, kjer je 32 milijonov Ukrajincev, iz poljske Ukrajine, kjer jih je 7 milijonov, iz romunske Ukrajine, kjer jih je nad en milijon in iz Karpatske Ukrajine, kjer jih je nad pol milijona. Ta Ukrajina, ki bi imela okroglo 42 milijonov prebivalcev, če in kadar bi se ustanovila, bi prišla prva v poštev za nezaposleno rusko carsko vladarsko hišo, seveda le pod pogojem, da jo Ukrajinci hočejo in da se s takšnim načrtom strinja Nemčija, ki bi kajpada hotela ohraniti nadzorno oblast nad državo, ki jo je pomagala ustanoviti in ki jo je dejansko ustanovila le zato, da služi njenim gospodarskim in političnim potrebam.

Za ta morebitni prestol se je — tako govorijo v Parizu — prijavil že »car vseh Rusij« veliki knez Vladimir. Nekateri so vedeli povedati, da se je o tem razgovarjal celo že s kanclerjem Hitlerjem, ki bi po gornjih načrtih imel seveda prvo besedo pri podeljevanju ukrajinskega prestola. Knez Vladimir je to sicer zanikal, češ da stoji na stališču, da mora dobiti vse, to je prestol nad vsemi Rusijami, ne samo nad Ukrajino, ali pa da ne sprejme nič, toda poznavalci zakulisnih spletk vztrajajo pri svojih trditvah, da bi se ta mož slednjim le dal pregovoriti, da zasede ukra-

'Tajna zveza proti Nemčiji'

Oster očitek nemškega polslužbenega lista na naslov Anglije in Zedinjenih držav severne Amerike

Berlin, 19. dec. TG. »Börsen Zeitung«, ki je polslužbeno glasilo zunanjega ministrstva, se v daljšem članku peča z zblizevanjem med Anglijo in Ameriko katerega najmočnejši izraz je bila nedavno sklenjena trgovinska pogodba med obema državama. Službeno glasilo zunanjega ministra von Ribbentropa postavlja s tem v zvezi nekaj zelo važnih vprašanj, ki so jih inozemski krogi v Berlinu z veliko pozornostjo brali ter jih razlagajo tako, kakor da bi bila Nemčija nevoljna nad naraščajočim prijateljskim sodelovanjem med Anglijo in Zedinjenimi državami severne Amerike, ki naj bi po njegovem mnenju imelo protinemški značaj. List med drugim sprašuje:

1. Če morda angleško-ameriška trgovinska pogodba ni samo en del medsebojnega dogovora, medtem ko je drugi, namreč politični del, ostal neobjavljen in tajen za obe državi. Upravičenost tega vprašanja, prvi list, je pokazala vseameriška konferenca v Limi, kjer se je zunanji minister Zedinjenih držav Cordell Hull pri obravnavanju gospodarskih in političnih vprašanj tako obnašal, kakor da je treba pospešiti sodelovanje med angleškim imperijem in ameriški državami v gotove svrhe.

2. Če sta se morda Anglija in Zedinjene države severne Amerike med seboj dogovorili ne samo, da vzameta pod skupno gospodarsko nadzorstvo vsa svetovno trgovino, od katere je itak ena tretjina v njihovih rokah, marveč tudi za složno sodelovanje po gotovem načrtu, da si med

seboj porazdelita svet. Nemški službeni list pristavlja, da ima vtis, da je ta slutnja resnična.

3. Če propaganda, ki jo tako v Angliji kakor v Ameriki razvijajo proti Nemčiji, ni samo zunanji plašč, za katerim pripravljata obe državi druge usodepolne sklepe.

4. Ali je angleški ministrski predsednik Neville Chamberlain v tej velikanski politični igri, ki se pripravljata, le igračka, ki jo drugi postavljajo sem ter tja, ali pa je on med tistimi, ki so za to protinemsko zbiranje dali pobudo.

Službeni list zunanjega ministra von Ribbentropa pristavlja, da »vidi v sedanji svetovni politiki začetek mogočnega politične igre na šahovnici mednarodne politike, kjer se obe angleško govoreči velesili, Anglija in severna Amerika, pripravljata, da bosta najprej nastopili v obrambi, pozneje pa v napadu. Ameriško ljudstvo je nehalo biti nevturalno. O njem moramo danes reči, da je že zavzelo svoje stališče.«

Berlinski listi objavljajo tudi dolga poročila od vseameriške konference v Limi v južni Ameriki, kjer severoameriški zunanji minister Hull baje razvija zelo uspešno delovanje za »organizacijo samoameriške trgovinske politike«. Cordell Hull da se z uspehom trudi, da bi južno-ameriške države, med njimi v prvi vrsti Urugvaj, Argentino, Brazilijo in Peru pridobil za to, da jim bolj opuste trgovino z Evropo (to je z Nemčijo) in se posvetijo razmahu trgovine z ostalimi ameriški državami. Na konferenci v Limi sicer

še ne bodo sprejeli dokončnih sklepov v tem pravcu pač pa sme biti severna Amerika ponosna na to, da je duhovno pripravila vse, da postane gospodarska samostojnost ameriških držav resnično dejstvo in da se bo angleško-ameriška gospodarska skupnost, ki je nastala s trgovinsko pogodbo, razširila sedaj tudi na vse ameriške države.

Berlin odgovarja na napoved ameriškega ministra

Berlin, 19. dec. AA. Reuter. Zaradi napada ameriškega notranjega ministra Araya na totalitarne države, predvsem na Nemčijo, so tukajšnji politični krogi Reuterjevemu dopisniku izjavili sledeče:

G. Ayx bi moral napraviti red najprej v lastni hiši, preden bi lahko začel dajati izjave o tujih zadevah. Mi osebno ne spoštujemo v neki posebni meri ameriških razmer in se tudi ne zanimamo za njihovo kulturo. Vendar pa nismo do sedaj o tem jasno govorili. Ničesar nismo čitali o linčanju, o kraji otrok in o gangsterjih. Zakaj se Ayx ne potruži, da bi to preprečil? Če se Amerikancem tako smilijo Jude, zakaj jim tedaj ne dovolijo prihoda v USA. Lahko dobijo naše Jude, kadar hočejo. Amerika je dovolj obširna in bi jih lahko sprejela. Naj bo kakor hoče, mi ne cenimo preveč Ayxovih izjav, ker so nam znane ameriške metode in tako lahko mirno presodimo točnost Ayxovih izjav.

Francija grozi z vojno

če bi bilo treba braniti kolonije

Anglija bi z vso oboroženo silo prišla na pomoč

Odločne izjave francoskega zunanjega ministra

Pariz, 19. dec. AA. Havas: Na današnji seji parlamenta je povzel besedo zunanji minister Bonnet. V svojem govoru je posebno poudarjal, da ostane slej ko prej sporazum med Francijo in Veliko Britanijo glavni steber francoske politike. Če bi katera izmed obeh držav postala žrtev neizvaganega napada, ji bo druga takoj prihitela na pomoč z vso svojo močjo. V primeru neizvaganega napada pojdejo vse francoske kopne in letalske ter pomorske sile spontano in brez odloga na pomoč Veliki Britaniji. Kako bi tudi moglo biti drugače, če gre za dva naroda, kakršna sta francoski in britanski, katerih medsebojno razmerje je tako tesno, da sega čez okvir običajnih obveznosti, ko temelji na enakosti naših interesov!

Bonnet je nato izrekel priznanje Chamberlainu, kar je poslanska zbornica sprejela z živahnim odobravanjem, nato je pa govoril o Ribbentropovem obisku v Parizu. Ni ga Francoza, je dejal Bonnet med drugim, ki ne bi razumel pomena tega dogodka za mir v Evropi, ko se Francija in Nemčija sporazumevata zastran likvidacije vseh svojih neoglasij. Z isto voljo in odločnostjo se je francoska vlada lotila tudi vprašanja razmerja med Francijo in Italijo. Oba naroda sta si zelo blizu i po zgodovini i po kulturi (glaeno odobravanje). Zato so Francijo iznenadile demonstracije v italijanskem parlamentu. Ponoviti mora, kar je že prej rekel v zunanjepoličnem odboru: Francija ne bo nikoli pristala na to, da odstopi le ped svoje zemlje Italiji. Vsak poskus, da bi se takšna prizadevanja uresničila, bi znal roditi oborožen spopad. To velja i za Tunis i za Korziko i za Savojo in Somalijo in za vsa francoska ozemlja. Te besede ministra Bonnetta je zbornica sprejela z viharnim odobravanjem.

Kar se Španije tiče, ostane francoska vlada zvesta svojemu načelu o nevmešavanju in je prepričana, da bi se španska vojna hitro končala, če bi druge države pustile španski narod, da sam uredi svoje zadeve. (Ponovno in dolgotrajno odobravanje.)

Chamberlain od Mussolinija — k Hitlerju

London, 19. dec. b. V vseh političnih krogih pripisujejo največje zanimanje izjavi Chamberlaina o zunanji politiki. Iz zanesljivega vira se čuje, da je Chamberlain sklenil, da se po sestanku s Mussolinijem in grofom Ciano spet sestane s kanclerjem Hitlerjem, ker je bila z nemške strani izražena želja v tej smeri. Pred svojim odhodom v Rim bo Chamberlain sprejel Hitlerjevega odposlanca kapitana Wiedemanna, ki bo prišel v London z nekaterimi novimi predlogi, za katere

smatrajo, da bi mogli biti važni za nadaljnji razvoj položaja. V tukajšnjih političnih krogih govore tudi o možnostih skorajšnjega sestanka štirih velesil, ki bi proučile vprašanje razorožitve na temelju Hitlerjevega predloga. Hitlerjev predlog bo prinesel v London kapitan Wiedemann.

London, 19. dec. c. Danes popoldne je predsednik vlade Chamberlain zopet moral odgovarjati na vprašanja delavskih poslancev o svojem bližnjem obisku v Rimu.

Poslanec Chichline je vprašal Chamberlaina, če bo obvestil francosko vlado o vsem tem, kar se bo pogovarjal v Rimu. Chamberlain je odgovoril, da so odnosi med Francijo in Anglijo tako prirčni, da je jasno, da bo francoska vlada obveščena o vsem, kar bo obravnavano v Rimu.

Ob koncu današnje popoldanske seje v spodnji zbornici je delavska opozicija predlagala nezaupnico vladi, in sicer zaradi njene zunanje politike. V imenu delavske stranke je govoril prvi Hugh Dalton.

Predsednik vlade Chamberlain mu je takoj odgovorjal in je najprej poudaril, da meni, da je sramotno, če poslanci tako trmasto vprašujejo o tem, kaj se bo govorilo na njegovem obisku v

Rimu. Chamberlain mora zaenkrat samo izjaviti, da v Rimu ne bo podpisan noben nov sporazum, če bi pa bila dana ali pa sprejeta kaka obveza, tedaj bo gotovo predložena angleškemu parlamentu. — O Španiji izjavlja Chamberlain, da Anglija samo želi, da bi tam čimprej zavladal mir. Govorec sicer o tem, da Italija še posega v španske zadeve, toda Chamberlain mora dostaviti, da je prepričan, da Italija od jeseni pa doslej ni poslala nad 200 mož v Španijo.

Govorec o splošni mednarodni politiki, je z dvignjenim glasom vprašal delavsko opozicijo, kakšno zunanjo politiko si želi. Kajti če ne bi bilo prišlo do sestanka v Monakovem, tedaj bi bila Anglija danes v vojni z Nemčijo, Italijo, Japonsko in pa z generalom Francoem.

V nadaljevanju svojega govora se je nato Chamberlain ustavil dalj časa pri odnosih z Nemčijo. Rekel je, da si Anglija gotovo želi dobro sosedstvo z Nemčijo in da želi mir z nemškimi narodom. Toda za sklenitev miru sta potrebna dva, kakor sta tudi za vojno potrebna dva. Od nemške strani še ni bil storjen korak, ki naj omogoči delo v tej smeri.

Daladier v Tunizijo

Pariz, 19. decembra. b. »Temps« poroča, da bo šef francoskega generalnega štaba Gamelin prihodnji mesec v spremstvu šefa štaba francoske mornarice vice-admirala Darlana obiskal Tunis in Alžir in eventualno francosko zapadno Afriko. Hoče se prepričati o varnostnih ukrepih, ki so bili storjeni v zadnjem času v teh področjih. Potovanja se bo udeležil tudi ministrski predsednik Daladier.

Volitve na Slovaškem

98% za Hlinkovo ljudsko stranko

Bratislava, 10. dec. AA. ČTK: Včeraj so bile v vsej Slovaški volitve za slovaški deželni zbor. Po vesteh iz raznih delov pokrajine so Slovaki v ogromni večini glasovali za vladno stranko oziroma za Hlinkovo ljudsko stranko, ki so se ji po sestanku v Žilini priključile tudi druge stranke. Udeležba volivcev je bila izredno velika in računajo, da je za Hlinkovo stranko glasovalo približno 90% volivcev.

Včerajšnje volitve imajo pomen plebiscita. Slovaški narod je včeraj jasno odgovoril tistim, ki so po monakovskem sestanku zahtevali plebiscit, ker eo mislili, da se bo slovaški narod izrekel za priključitev neki tuji državi. Vsi ti so se sedaj zmotili v svojih računih. Slovaški narod je ostal v okviru češkoslovaške države, potem ko si je zagotovil avtonomijo in ima sedaj vse možnosti, da uresniči program svoje narodne kulture in si zagotovi gospodarski razvoj.

Predsednik vlade Tiso je podal enoči posebnemu dopisniku Havasa naslednjo izjavo:

Volitve za slovaški parlament so dokazale, da je slovaški narod narod velikih moralnih vrednot in da je discipliniran. Izid volitev je dokaz, da je politika zunanje države pravilna in da jo narod odobrava. To je najbolje poročstvo za bodočnost.

Narod, ki bo združen, ne bo nikdar izpostavljen slučajnim kombinacijam in bo lahko hitro nadaljeval s politiko, ki ustreza njegovemu značaju in njegovi zgodovini. To naj bo objektivni opomin vsem našim zaveznikom. Vsi lahko zmeraj zaupajo.

Po dosedaj prejetih podatkih je 98% volivcev glasovalo »za«. V Bratislavi je glasovalo »za« 66.000, »proti« pa je glasovalo 3359.

V nemških okrajih so Nemci glasovali »za« razen v pokrajini Spisa. Nemci iz te pokrajine, ki jih vodi Mix, niso bili nikdar član sudetsko-nemške stranke.

Prvi slovaški parlament bo imel okoli 70 poslancev in se bo sestel najbrž 15. januarja.

Pri volitvah so na primer v Bratislavi oddali vsega skupaj 69.486 glasov, med njimi 66.127, to je 98% »da«. V Nitrji je volilo 11.093 oseb, med njimi 11.008 »da«. V Ružomberku, rojstnem kraju pokojnega Hlinka, je volilo »da« 7740, »ne« pa samo 46. V Trnavi je volilo 13.369 volivcev, med njimi 13.117 »da«.

Sv. oče je bolan

Vatikan, 19. dec. AA. Havas: V papeževi okolici so zelo v skrbeh zaradi novega napada nahuhe. Prof. Milani je davi obiskal sv. očeta in ugotovil, da se je njegovo stanje poslabšalo zaradi njegovega večrajšnjega napora, ko je prisostvoval slavnostni otvoritvi pontifikalne znanstvene akademije.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno in hladno. — Vremenska napoved za 2. december: Mraz bo še trajal. Oblačno vreme s snegom v vsej kraljevini, dež v primorskih krajih in košava v Podonavju.

Ciano pri Madžarih

Razgovori o Ukrajini in o skupnih mejah s Poljsko

Pet točk

Budimpešta, 19. decembra. b. »United Presse« poroča iz dobro poučenih madžarskih političnih krogov, da je italijanski zunanji minister grof Ciano pri svojem obisku govoril z madžarskimi državniki o sledečih petih točkah:

1. o okrepljeni madžarsko-italijanskega prijateljstva pred odhodom grofa Czakyja v Berlin;
2. o navetu grofa Ciana, da Madžarska nič več ne vodi akcije za odepitev Podkarpatske Rusije od Češkoslovaške;
3. da se zavzema skupno italijansko-madžarsko stališče do ukrajinskega nacionalnega pokreta;
4. Grof Ciano bo pripravil prijateljske odnose med Bukarešto in Budimpešto.
5. Tesno italijansko-madžarsko kulturno in gospodarsko sodelovanje. V zvezi s tem bi se morala v višjih razredih madžarskih šol italijanščina uvesti kot obvezni predmet.

Govorili bodo posebno o ukrajinskem vprašanju in o možnostih za plebiscit v Karpatih. Sklepi dunajskega razsodišča bi se torej morali spremiti.

V borbi proti Sovjetiji pa se je Madžarska že priključila protikomunistični zvezi.

Kaj spet snuje brezpomembni dr. Kramer

»Obzore«, ki se zavzema za dr. Mačka in ima z njim dobre zveze, prinaša zanimiv članek o bližnjih namelih opozicije. HSS, tako poroča »Obzore«, bo imela o političnem položaju, kakor je nastal po volitvah, konferenco svojih zastopnikov kot stranka, ki pomeni splošen narodni pokret, dočim so ostale stranke opozicije samo politične skupine, ki so povrh tega pri volitvah dobile razmeroma veliko manj glasov nego HSS. Zato bodo seveda sklepi dr. Mačkove stranke neprimerno važnejši kakor sklepi ostalih opozicijskih skupin. Pri svojih odločitvah bo imelo vodstvo HSS, kakor piše »Obzore«, pred vsem pred oči hrvaške narodne koristi, sporazum, ki ga je sklenila 8. listopada 1937 s tremi skupinami UO (združena srbska opozicija) ter s SDS (samostojna demokratična stranka), pa smatra samo za sredstvo, da se uredi program, ki ga ima glede države HSS. Po tem sporazumu je priznana individualnost hrvaškega naroda, kar pa se tiče konkretnih točk pozitivnega političnega programa, ki bi sledil iz tega priznanja, nimamo pred seboj še ničesar realnega in za vse obveznega ter točnega in neizpremenljivega. Zato bo šele dejanski razvoj političnih dogodkov v bližnji bodočnosti pokazal, kakšna in kolikoma je praktična važnost omenjenega sporazuma.

Kar se tiče JNS in z njo združene skupine socialistov Dr. Topoloviča, pa je dr. Kramer v imenu te skupine sklenil z dr. Mačkom sporazum, ki je zgolj tehničnega značaja in je veljal samo za volitve, tako da imata danes obe stranki svobodno roko. Dr. Kramer se sedaj, kakor poroča »Obzore«, trudi, da bi se ta tehnični sporazum razširil v stvaren politični sporazum med Hrvatsko seljaško stranko in unitarističnimi Jugoslaveni. Dr. Kramerjev ideal, ki se je tozadevno razgovarjal te dni v Zagrebu, potem pa odpoval v Belgrad, da pregovori svojega šefa Živkoviča, je, da bi se ustvaril »trden opozicijski blok« med HSS, SDS, UO in JNS, toda zdaj se, oziroma je čisto gotovo, kakor sodi »Obzore«, da se ti visoko leteči cilji dr. Kramerja ne bodo uresničili, ampak se razsuli v prah. Kar sploh vse njegove akcije. JNS se namreč še ni odrekla svojega centralističnega unitarističnega gledanja in spoznanja in se ga tudi ne bo, da bi dr. Kramer želel najti kakšno sibiilsko formulo, da bi se premostila razlika med dvema absolutnima protislovljema. To pa seveda ne bo šlo, ker na to ne bo pristal ne dr. Maček, ne gg. Živkovič, Jevtič, Popović in Banjanin ter drugi. »Kar se tiče dr. Kramerja« — tako pravi »Obzore« — »je on, kakor znan, zelo gibek, kadar gre za politične sporazume, ki bi mu mogli koristiti v Sloveniji« — toda taka akrobatika je v tem primeru vendarle tudi zanj pretežka naloga. Sicer pa stališče JNS, kakor pravi »Obzore«, ni važno, saj ta stranka po volitvah 11. decembra sploh nič ne šteje.

Glede dr. Mačkove politike »Obzore« ne ve povedati nič pozitivnega, kakor to, da »sva znamenja kažejo, da se bodo državni politični dogodki razvijali odsej veliko hitreje kakor so se doslej in da se bliža čas, ko se bodo sklenile važne in dalekosežne stvari.« Tako pravi ta list.

Od dr. Mačka je odvisno

»Samoupravac« objavlja članek, v katerem se peča z opozicijo. Pravi, da je rezultat volitev 11. decembra ta, da nihče od bivših politikov in strank nima pravice govoriti v imenu večine naroda. Dr. Maček je dejal, da je uresničenje sporazuma odvisno od tega, da se mu omogoči pogajanja z resničnimi zastopniki Srbov. Ta pogoj je po zaslugi minulih volitev ustvarjen. Šumadija in vse srbske zemlje sploh so odločno pokazale, da vsi Srbi stojijo za dr. Stojadinovičem in za politiko, ki jo on predstavlja. S tem je vzlet dr. Mačka iz roke zadnji sdut. On se v bodoče ne bo mogel več izgovarjati s tem, da pravih zastopnikov Srbov in Srbije ni. Zastopnik, in sicer zakoniti zastopnik je tu. Ta pravi in edini zastop-

nik Srbov in večine Jugoslovanov je že na začetku volivne borbe naglašal, da je pripravljen rešiti sporna vprašanja in da je pripravljen skleniti sporazum. Z eno besedo, dr. Mačku se je sedaj ponudila možnost, da se ta sporazum uresniči. Ali se bo, ali pa ne, to je zdaj njegova stvar. To zavisi od njegovega političnega razuma in pripravljenosti. Dr. Stojadinovič kot edini zastopnik Srbov in kot nosilec liste, kateri je sedem banovin izreklo svoje absolutno zaupanje, katero bi mu bile dale, če ne bi bilo terorja, tudi ostali dve banovini, pa bo nadaljeval po poti, ki jo gre že tri in pol leta, to je po poti, ki pomeni srečo, napredek, blagostanje in slovo v mejah edinstvene Jugoslavije.

Teror JNS v Bosni

Sarajevska »Pravda« piše na uvodnem mestu o izidu volitev v Bosni, kjer je, kakor povsod, lista dr. Stojadinoviča odnesla veliko zmago. Po tem pa se peča z JNS, ki je tudi v Bosni tako sramotno propadla kakor drugod. V smislu svoje morale pa je agitrala z najbolj grdimi gesli, s katerimi je skušala razdražiti najnižje nagone. V nekem letaku je proglasila volivno borbo kot »borbo med polmesecem in križem«, s čimer je hotela pridobiti za svojo listo pravoslavce. V drugem letaku je pozivljala na obrambo srbstva, kjer so protivladne stranke mogle, tam so tudi izvajale dejansko nasilje, dočim so se državne oblasti povsod obnašale najrezeviraneje in najkorektnije ter so celo preveč trepale napade opozicijskih agitatorjev, ki so z nedovoljenimi sredstvi agitirali ljudi. Vsak nepristranski človek priznava, da je pri teh volitvah vladala taka svoboda, kakršne doslej nikoli ni bilo.

Poslanci dr. Spahe

Po podatkih, ki slone na rezultatih, kolikor jih je ugotovil doslej glavni volivni odbor v Belgradu, je bilo v drinski, zetski in vrbski banovini izvoljenih na listi JRZ 25 do 30 muslimanov, pristašev dr. Spahe. Največje število njih je v drinski banovini. Med drugimi so izvoljeni: dr. Spahe, dr. Sekija Behmen, dr. Hifzia Gavrankapetanović, dr. Hamid Hadžiefenjič, Bečberig, Džir Spahič, Asim Seremet, Nurija Podzerač, dr. Džafer Kulenović in Izmetbeg Gavrankapetanović.

Kdaj seja Narodne skupščine

»Obzore« prinaša iz Belgrada, da bo glavni volivni odbor imel še 15 dni dela, dokler ne bo popolnoma uredjen volivni material. Kakor hitro bo glavni odbor svoje delo dokončal, bodo izidi volitev od 11. decembra objavile »Službene novice«, ki bodo objavile tudi imena kandidatov, ki so izvoljeni za narodne poslance. Kakor znano, bo o volitvah razpravljala še Narodna skupščina, ki mora posamezne mandate overoviti. Skupščina se sestane na prvo sejo 16. januarja.

Kaj želi slavni Nikola Tesla

»Amerikanski Srbobranc« glasilo srbskega narodnega sveta v Zedinjenih državah Severne Amerike, je objavil brzojavko, katero mu je poslal Nikola Tesla iz Newyorka, ki se glasi: »V današnjih okoliščinah smatram, da je največje važnosti za našo drago domovino, da se takoj sklene med Srbi, Hrvati in Slovenci trden in neomajljiv sporazum za pet let. V tem roku naj bi Jugoslavija postala kakršna je bila, ko je bila ustanovljena. Na ta način bi bila preprečena vsaka strupena zunanja propaganda.«

Jugoslovanski zdravniki v Pešti

Budimpešta, 19. decembra. AA. MTI: Peštanski župan, bivši minister Karaffal je priredil banket na čast jugoslovanskim zdravnikom, ki se mude v Budimpešti kot gostje peštanskega odbora za zdraviliške probleme. Jugoslovanski zdravniki so si včeraj ogledali peštanske higienske ustanove, v sredo se pa vrnejo v Jugoslavijo.

Zgorela v baru

Bukarešta, 19. decembra. AA. Havas: Znana romunska plemkinja g. Lahovari, nečakinja politika Lahovarija, je v pretekli noči skoraj zgorela živa v nekem nočnem lokalu. Brez zadostne pazljivosti si je zažigala cigareto in pri tem vžgala tudi večerno obleko, ki je začelo z neverjetno brzino hitro goreti. Kljub takojšnjim pomoči so njene rane težke. Obupan zaradi tega nesrečnega primera, je polkovnik Vunturescu, načelnik štaba 2. armije, ki je bil v njenem spremstvu, izvršil samomor na ta način, da si je iz revolverja pogнал krogljo v glavo.

Hotel »Jagnje« zgorel

Zagreb, 19. dec. b. Davi ob 7 je v središču Zagreba izbruhnil požar, ki je uničil bivši hotel »Jagnje«, v katerem so v zadnjem času stanovali siromašni zagrebški prebivalci. Požar je uničil 40 siromašnih družinam pohištvo. Gasilci so požar zažigali v treh urah. Škoda znaša pol milij. dinarjev.

Belgrajske novice

Belgrad, 19. decembra. m. V Belgradu je bil danes pravoslavni sv. Miklavž. Na ta dan ima slavo skoraj polovico Belgrada. Zaradi tega je vladalo povsod praznično razpoloženje. Tudi delo v uradih počiva. Od važnejših osebnosti so slavili krstno slavo Dušan Letica, finančni minister, in Acimović Milan, upravniki mesta Belgrada. Slavo je imela tudi Jugoslovanska rečna plovitba.

Japonska o svojih načrtih na Kitajskem

Tokio, 19. decembra. AA. DNB: V izjavi, ki jo je dal zastopnikom tujega časopisja japonski zunanji minister Arita, je med drugim poudaril, da je na Kitajskem treba odpraviti polkolonialno stanje. To bi bilo v interesu same Kitajske, kakor tudi vse vzhodne Azije. Sodelovanje Japonske, Mandžurije in Kitajske mora med drugim služiti tudi temu, da se zagotovi nedotakljivost vzhodne Azije ter neodvisnost vseh treh držav in njihovih individualni razvoj. Japonski program določa ustanovitve velike enofne gospodarske skupnosti. Ta skupnost vzhodne Azije ne pomeni, da se bodo te države ogradile nasproti tujim trgovini sploh. Arita je posebno naglasil tesno trgovinsko zvezo med Mandžurijo in angleškimi ter francoskimi kolonijami. Nameravani novi red v Vzhodni Aziji bo zagotovil ne samo trajno stabilnost v tem delu države, pač pa tudi gospodarsko delavnost tujih držav v Vzhodni Aziji. V tem primeru bi bila gospodarska delavnost tujcev v Vzhodni Aziji samo postavljena na solidnejšo podlago, kakor pa je danes.

Štiri velesile se bore za Romunijo

Tekmovanje za vodilni vpliv na gospodarskem polju

Bukarešta, 15. decembra. Romunija je te dni zopet v ospredju evropskega zanimanja. A ne samo zaradi nasilnega umora voditelja »železne gordec« Codreana in 16 njegovih vodilnih tovarišev, tudi ne zaradi ustanovitve nove edine dovoljene stranke, ki se imenuje »Fronta narodnega preporoda«, marveč zaradi gospodarskega tekmovalstva, ki so ga velesile uprizorile na njenem ozemlju. Kadarkoli surovine na svetovnem trgu nimajo cene, je Romunija uboga, kadarkoli se cena surovinam dvigne, postane Romunija paradiz mednarodnega kapitala. Romunija ima predvsem dva važna pridelka, ki ju more v izobilju izvažati, to sta žito in petrolej. Uprav v letošnjem letu je položaj za Romunijo izredno dober, ko se je pojavila Nemčija, ki potrebuje ogromne količine žita za svojo prehrano in tudi velike množine petroleja za svojo vojaško oboževitev. Toda, kakor hitro se je na romunskem trgu prikazala Nemčija, so se takoj pojavile tudi druge velesile, ki niso hotele prepuštili tega ozemlja v izključno izkoriščanje iz strahu, da bi gospodarskemu vplivu v kratkem sledil tudi politični.

Romunski kralj Karol je položaj izredno dobro spoznal in svoje nazore tudi javno izpovedal ob priložnosti zadnjega njegovega potovanja po Angliji, Franciji in Nemčiji. Dopisniku »Daily Mail« Ward Priceu je namreč takole obrazložil svojo gospodarsko politiko:

»Mi moramo svoje pridelke nekому prodati, da dobimo denar v deželo. Obrabamo se na vse dežele. Če katera noče ničesar kupiti, gremo drugam ponujati svojo robo. Mi bi radi imeli čim več inozemskih kupcev. Toda dolgo nikjer ne moremo čakati. Nam se mudi... Nikakor ni naša volja, da bi pravice do nakupovanja katerikoli državi prikrajšali, toda branili se bomo proti vsakemu pretiranemu vmešanju v naše gospodarsko življenje.«

Nemčija je šele dne 1. oktobra sklenila z Romunijo trgovinsko pogodbo. Čeprav kupuje ogromne količine petroleja v Mehiki, je izrazila

svojo pripravljenost, da pokupi tudi romunski petrolej, če ne vsega, pa vsaj eno četrtino petroleja, ki je namenjen za izvoz. Poleg tega je kupila 40 tisoč vagonov pšenice in 25.000 vagonov koruze. Plačila seveda ne bo v denarju, marveč v blagu, a Romunija se je le znebila izvoznih skrbi.

Vdor Nemčije v Romunijo Anglija ni gledala s prijaznimi očmi. V Londonu je imel kralj Karol velike uspehe. Objavljena mu je velika vsota denarja — govorijo o 25 milijonih funtov (okroglo 6 milijard din) — kot posojilo in kot odkupnina za romunske izdelke. V Londonu je že odšla komisija, ki se bo o izvedbi posojila pogajala, v Romunijo pa pride angleška komisija, ki bo na mestu študirala nakupne možnosti. Gotovo je, da bo Anglija pripravljena pokupiti veliko žita in petroleja, da s tem vsaj uravnovese nemški razmah, če bi ga ne mogli ustaviti.

Italija je tudi med tekmovalci. Ona je med vsemi morda najbolj tiha, a najbolj prodorna. Njen uvod v Romunijo se je v treh letih podvojil na 2 in pol milijarde lejev (milijardo din), njen izvoz iz Romunije pa prav tako poskočil na 300 milijon lejev (100 milij. din). Italija trenutno vodi uspešna pogajanja z Romunijo, da bi se čim bolj trdno uveljavila v romunskem gospodarstvu in v romunski — politiki.

Tudi Francija se je zadnje čase pojavila v Romuniji. Obiskala je posebno komisija trgovstva pod vodstvom diplomata Alphauda, a za enkrat ni znano, kako daleč segajo sprejeti sklepi. V Bukarešti imajo vtis, da je bilo Franciji bolj na tem, da doseže politične uspehe kakor trgovske, saj se Francija za trgovino z Romunijo do sedaj ni dosti brigala, toda v zvezi s političnimi nujnostmi je verjetno, da bo storila potrebne žrtve, kajti, kakor pravi romunski kralj: »če nam katera dežela noče odkupiti, gremo drugam, čakati pa nimamo časa...«

Ako bo notranjepolitični položaj v Romuniji nekoliko ugodnejši in se bo ustabil, potem čakajo te dežele še dobri časi. Če pa notranjepolitičnega ravnovesja ne bo kmalu dosegla, potem ji bo gospodarski procvit — v politično pogubo. D... u.

Moč angleške mornarice

London, 19. decembra. AA. Stefani: Danes je izšel mornariški letopis s podatki o stanju britanske vojne mornarice glede na enote, ki so v gradnji ali se pa opremljajo z orožjem. Letopis navaja vse enote vojne mornarice, tako dominionske, kakor velikobritanske. Njih seznam kaže tole sliko: Število linijskih ladij, zgrajenih 12, v gradnji 7; križark 3 in 0; križark velike tonaže 15 in 0; lahkih križark 46 in 20; matičnih ladij za letala 6 in 5; rušilcev 167 in 32; podmornice 54 in 15; pomožnih ladij 85 in 10; manjših ladij 16 in 11. Gradbeni program bo končan v teku proračunskega leta 1941-42.

Veliki knez Vladimir se gre v Nemčijo — ženiti

Pariz, 19. dec. b. Ruski veliki knez Vladimir je odpotoval danes v Nemčijo. Iz nemških krogov, ki so blizu knezu Vladimirju, prihajajo vesti, da bo obiskal bivšega nemškega prestolonaslednika, kjer bo predstavljen hohenzollernski princeznici. V zvezi s tem govorijo tudi o proglasitvi zaroke in o skorašnjem ženitvi velikega kneza z omenjeno princezijo.

V okolici bivšega prestolonaslednika in njegovega sina zavračajo glasove, da bi bil obisk velikega kneza Vladimirja v Nemčiji v zvezi s seznanitvijo s princeso Hohenzollernsko v svrhu ženitve. V teh krogih trde, da o takšnem načrtu ne more biti govora. V krogih, ki so blizu princu Louisu Ferdinandu, možu princeze Kire, sestree velikega kneza Vladimirja, pa izjavljajo, da se je veliki knez Vladimir že imel priložnost seznaniti z večino hohenzollernskih princez, tako da mu zaradi morebitne ženitve ne bi bilo treba seznanjati se zdaj s njimi.

Stroga cenzura tiska v Pragi

Praga, 19. dec. b. Od jutri naprej bo poselavljenih 50 cenzurnih organov ki bodo cenzurirali vse dnevnike po raznih tiskarnah. Z večeršnjim dnevem je prenehala izhajati »Deutsche Presse«, bivše glasilo nemških katoličanov na Češkoslovaškem. S 1. januarjem bosta morala prenehati izhajati poluradna »Prager Presse« in »Prager Tagblatt«, medtem ko se za »Bohemie« in »Prager Montagblatt« še ne ve.

Občinske volitve na Poljskem

Varšava, 19. dec. AA. Pat: Včeraj so bile v 52 mestih občinske volitve, in sicer med drugimi tudi v Varšavi, Lodzu, Poznaniu, Krakovu, Budgocu, Torunju in Grudjaku. Glasovalo je 2 milijona volivcev. Vse politične stranke so se udeležile volitev. V glavnem mestu je 7 strank postavilo svoje liste. Varšava šteje 700.000 volivcev in bo izvoljenih 100 občinskih svetnikov. Volitve potekajo v redu in miru in ni nikjer prišlo do neredov. Kljub silnemu mrazu, kajti včeraj je bilo v Varšavi 16 stopinj pod ničlo, je bila udeležba volivcev zelo velika. Volitve so trajale od 9 zjutraj do 9 zvečer,

Hud mraz pritiska na Evropo

Belgrad, 19. dec. m. Danes je bila najnižja toplota v državi v Ravnem Podolju (Gorski kotar), in sicer 18 stopinj. Isto temperaturo sta imela kraja Jaša Tomič in Senta. V Veliki Kikindi je bilo —15 stopinj, v Zagrebu —11, v Ljubljani —12, v Belgradu —13, v Sarajevu —10, v Zaječarju —16, v Nišu —13, v Skoplju —9, v Mostaru —3, na Rabu —6, v Splitu —2 stopinji.

Najvišja toplota v državi je bila pa v Šibeniku, in sicer 9 stopinj.

Varšava, 19. dec. AA. Pat. Silni mraz, ki vladna na vsem Poljskem, je zelo slabo vplival na udeležbo volivcev pri večeršnjih občinskih volitvah. Tako je v Varšavi volilo komaj 49% vpisanih volivcev.

Praga, 19. dec. b. Iz Rusije in Poljske prihajajo poročila o nadaljnjem padcu temperature. Zaradi močnega vzhodnega vetra je pričakovati, da bo tudi v srednji Evropi temperatura znatno padla. V dolinah so na Češkoslovaškem zabeležili danes minimalno temperaturo —15, v gorah pa —20 stopinj Celzija. Največji minimum je bil v Lisafuru —25, Stari Smokovci —24, v Prznu —23, v Pragi in Brnu pa je bilo davi —16 stopinj Celzija.

Milan, 19. dec. AA. DNB. Po najnevojših podatkih se val mraza v severni Italiji nadalje bolj širi. Posebno mraz je v Julijskih Alpah in v oko-

lici Trsta. Tam je temperatura padla na —12. V Postojni imajo —17 stopinj mraza. V večini krajev severne Italije gosto sneži.

Pariz, 19. dec. AA. Havas. Silen val mraza je zajel tudi Pariz. Včeraj je temperatura v Parizu znašala 8 stopinj pod ničlo, popoldne pa se je nekoliko dvignila. Zvečer pa je zopet postalo silno mrzlo in na Seini so se začele pojavljati prve ledene plošče. Oblasti so odredile vse potrebno. Ugotovili so več primerov hudih ozeblin.

Pariz, 19. dec. b. Tudi v Franciji je zavladal hud mraz. V Parizu so zabeležili danes —14 stopinj Celzija. Iz Pariza in pokrajine poročajo o številnih smrtnih primerih zaradi prehudega mraza.

London, 19. dec. b. Močni vzhodni veter je zajel davi vso Anglijo in prinesel s seboj hud mraz, ki ga v zadnjih desetih letih niso zabeležili. Londonska radijska postaja je morala začasno ustaviti oddajo, ker so popokale cevi zaradi hudega mraza. V mnogih delih države je promet zaradi visokega snega zastal. Med Anglijo in kontinentom je prav tako promet ustavljen. Zaradi razburkanega morja ladje niso mogle pristati ob angleški obali ter se so vrnile v Francijo.

Amsterdam, 19. dec. c. Val mraza je zajel tudi Nizozemsko, kjer je bilo danes 12 stopinj pod ničlo. Plovbo na rekah in kanalih so morali ustaviti.

Bitka med več tisoč Arabci

Jeruzalem, 19. dec. AA. Reuter: Okoli 3000 arabških kmetov je priredilo v bližini Jata v južnem Hebronu spontane manifestacije kralju in Veliki Britaniji. V pisnem sprevodu z angleško zastavo in godbo na čelu so manifestante korakali od vasi do vasi ter vzklikali Angliji. Na čelu spreveda so jahali na konjih in kamelah šejki. Pri vsi Jate se je sprevod ustavil in tu je bilo takoj nato veliko zborovanje, na katerem so izrazili lojalnost arabških kmetov do Velike Britanije. Na zborovanju so bili med ostalimi tudi general Konor, poveljnik mesta v Jeruzalemu, ukrajni komisar Jeruzalema in skupina častnikov. Udeležili so se ga dalje tudi Fahri-bej Nashashibi, voditelj arabske stranke narodne obrane, ter veliko število uglednih šejkov. Eden teh šejkov se je obrnil na poveljnika mesta ter izjavil, da predstavlja 60.000 Arabcev s hebronških gričev. Izrazil je tudi obžalovanje zaradi zločinne akcije v Palestini ter se zahvalil četam, da z uspehom vračajo deželi mir in red. — Fahri-bej Nashashibi je tudi izrazil lojalnost arabških nacionalistov.

Kot odgovor na zborovanje, ki so ga imeli zmrni Arabci, je priredil vrhovni svet stranke

arabske večine tudi javno zborovanje v neki vasi v bližini Jeruzalema, kjer so bili zbrani na skupščini tudi zastopniki Nashashiba. Zborovanja se je udeležilo okoli 10.000 ljudi. Med vstaši, ki so se spustili z bližnjih pobožij Dementia ter med angleškimi četami je prišlo do spopada. V boju je sodelovalo tudi letalstvo, ki je s strojnimi začelo streljati na vstaše, skrite za zidovi. Borba je trajala tri ure. Vstaši so se umaknili proti vasi, ter se poskrili po hišah. Kljub vsemu temu pa so bili primorani umakniti se v dolino, ki loči Benenajun od Jate. Ubityh je bilo okoli 60 vstašev, dva angleška vojaka pa sta bila ranjena. Tudi pri ranciji, ki je bila izvršena v Samariji so se vstasi trdo vrtno upirali. Pri tej priliki je bil ubit en Arabec, dva pa ranjena. Uporniki so poleg tega vdrli v judovsko kolonijo Bertuvijo. Uničili so okoli 5000 pomarančnih dreves.

Bukarešta, 19. decembra. AA. Havas: »Radore« poroča: Glasovci, ki se širijo v tujini, da bi bil general Antonescu, ki so ga pred kratkim odstavili kot poveljnika nekoga vojaškega armadnega zbora, izvršil samomor, so brez podlage.

Hud mraz po Sloveniji

Ljubljana, 19. dec. Upanje, da bo letošnja zima kolikor toliko mila in da ne bo hudega mraza, se ni uresničilo. V nekoliko je to prav, da nastopi tudi mraz, ker mraz uničuje škodljive zaloge žuželk in bakterij, osvježuje zrak in omogoča počitek. Še boljše bi bilo, če bi zapadel sneg. Nad Slovenijo pa trenutno prevladuje suh mrzel zrak, ki ni prijeten ne smučarjem in ne drugim prijateljem zimskega športa, še manj ka je prijeten tistim, ki nimajo ne tople obleke in ne kurjave v svojih borbih kočah. Vendar: zemlja se bo spočila in čeprav ne bo v kratkem snega, bomo imeli vsaj upanje na ugodno pomlad. Vremenske napovedi nam napovedujejo suho in mrzlo zimo ter vlažno in snežno pomlad. Bomo videli, kaj bo iz teh napovedi!

Mrzle so brade in ozebla ušesa vsem moškim, ki v tem ledenem in suhem vremenu morajo na posel. Reveži so drvarji, ki po vseh gorenjskih krajih sekajo prav sedaj debela, reveži so na Notranjskem in Dolenjskem furmani, še večji reveži so splavarji, ki se boje zaledenelih dotokov v Savinjo, Savo in Dravo, reveži so železničarji in poštarji, ki morajo opravljati težko službo v tem suhem in mrzlem vremenu. Kdor je na cesti v službi, gladko pove, da mu je ljubše snežena mečava, kakor pa ta suhi in ostr mraz.

Slovenija je vremensko tako raznolika dežela in izpostavljena tolikšnem tokom zraka in morja, da je težko ugotoviti, odkod naenkrat tak naval mraza. Od Nanseneve dežele (bivše Franc Jožefove dežele) in od Grumantov (nekdanjih Spitzbergov) ter iz daljne Sibirije prihaja mrzel tok zraka, ki pa ne prinaša vlage. Zato imamo pri nas mraz, nimamo pa snega. Tisto bore snega, ki pri nas pada, to je takorekoč domača vlaga v zraku, ki pa komaj pokrije kakšen centimeter tla. Z Gorenjskega smo prejeli naslednja poročila, ki veljajo za 19. december ob 8 zjutraj: Boh. Bistrica — 12° C, Bled-jezero — 14° C, in 1 cm snega, Jesenice — 9° C, sneži, Kranjska gora — 14° C, sneži. Za Dolenjsko: Kočevje — 12° C in 3 cm snega, Novo mesto — 10° C, Trzin — 11° C, dalje za Dravograd—Mežo — 14° C in 9 cm snega, za Celje — 9° C, za Brežice — 12° C, za Ljutomer — 9° C, za Maribor — 12° C in sneži, Trzin — 11° C. Posebno so vremenske razmere v Kamniku, ki je z gorami kolikor toliko zaščiten, kjer je bilo davi samo — 8° C.

V Ljubljani so temperature različne. Uradno ugotovljena povprečna temperatura, kakor so jo beležili tudi na glavnem kolodvoru v Ljubljani, je bila ob 8 — 10° C. To ne pomenja nobene katastrofe, vendar pa so v jutranjih urah nekateri javni termometri zabeležili tudi do — 12° C, da nekateri celo do — 16° C.

Res je, da so se ljudje močno zavijali v šale in ovratnike in da so zlasti kmečki ljudje iz okolič, ki so pripeljali s konji pridelke v Ljubljano, zelo trpeli. Vendar nesreče ni bilo nobene. Ljubljana je pred dobrimi 20 leti, tedaj ko ni bilo kaj jesti, doživela še hujšo zimo.

Naši Kraševci poročajo, da tam zopet divja silna burja. Na Krasu je burja prav za prav znanik zime in pa tudi lepe pomladi in so jo Kraševci že kar navajeni. Na Rakeku je davi termometer padel na — 12° C in uradniki, ki te burje niso vajeni in tam niso domačini, so hitro naročili z Ljubljane nekaj pokrovov za ušesa, da ne bi v mrzli burji zmrznili.

Vlaki imajo običajne zamude, katerih pa mraz ni zakrivil. Na Hrvaškem je nekaj vlakov zamudilo morda zaradi snega, morda zaradi mraza, toda zamude so malenkostne. Večje pa so zamude, ki so jih imeli v nedeljo in danes, v ponedeljek, vlaki iz Nemčije, to je čez Maribor, Dravograd in Jesenice. Te zamude so trajale do 2 in pol ure. Kljub

temu pa, da divja na Krasu huda burja, imajo tržaški vlaki v Ljubljani komaj kakšne tri četrt ure zamude.

To ostro, mrzlo in suho vreme se bo po mnenju dobrih poznavalcev vremena še poostriilo ter bo trajalo do srede tedna. Nato pa nastopi vlažno vreme in s tem tudi sneg.

Po državi

Val mraza je poleg Slovenije zajel tudi vso ostalo Jugoslavijo. Po vseh krajih Jugoslavije je v nedeljo padlo živo srebro v toplomerih. Ponekod so zabeležili celo 25 stopinj pod ničlo. V Belgradu so imeli — 12 stopinj, v Subotici — 15. Tudi Primorje je zajel val mraza. V Dubrovniku so imeli — 4 stopinje in so se ljudje tiščali okrog ognjišč, ker so tam peči le redke.

V Hrvaškem Zagorju, Medmurju in v Podravini so imeli v nedeljo zjutraj 8 stopinj mraza, na Ravni gori 12, na odprtem polju pa 10. Na Ivančici je padlo 15 cm snega, pa je v soboto popoldne zopet začelo snežiti. Stari ljudje prerokujejo, da

Najlepša slovenska ljudska šola odprta

Kranj, 19. decembra. Ze »Ponedeljski Slovenec« je poročal, da sta bili v nedeljo izročni svojemu namenu v živahno napredujoči Kranju dve novi zgradbi, ki nosita pečat svojstvenosti in največje sodobnosti. Blagoslovljen in odprt je bil novi mogočni leseni most čez Kokro v Kranju. Odprl ga je ban dr. Marko Natlačen, blagoslovil pa domači dekan g. Škerbec. Najodličnejši predstavnik kranjskega javnega, gospodarskega in kulturnega življenja so bili pri tej slovenski navzoči. Prav tako so bili tudi navzoči projektant nove šole inž. arh. Navinšek in inž. Ogrin ter graditelj Emil Tomažič iz Ljubljane. Nadalje projektant mostu inž. Dimnik in njegov graditelj stavbenik Karel Kavka iz Ljubljane. Zatem so vsi odšli k novi ljudski šoli, ki pomenja za Kranj še važnejšo pridobitev.

Ob vstopu v krasno ljudsko šolo je v imenu šolske mladine pozdravil g. bana učenec, učenka pa mu je izročila lep slovenski šopek. V dvorani deške šole je bila v drugem nadstropju lepa proslava, katero je začel kot predsednik pripravljalnega odbora g. župan Cesenj s krajšimi nagovorom. Dekan Matija Škerbec je nato blagoslovil novo šolsko poslopje in križe za šolske sobe, nar kar je spregovoril g. ban dr. Marko Natlačen:

Ban dr. Natlačen slovenskemu učiteljstvu

V primeroma majhnem krogu okrog slovenske prestolnice Ljubljane je v letošnjem letu 1938 z današnjim dnem dograjena in izročena svojemu namenu že deveta ljudska šola. V tem letu smo dogradili in odprli šole v Lipoglavu, ki je stala 300.000 din, v Svodnju, ki je stala 500.000 din, na Homcu, ki je stala 800.000 din, na Črnučah, ki je stala 760.000 din, na Rudniku, ki je stala 500 tisoč dinarjev, v Retečah, ki je stala 600.000 din, na Črnem vrhu, ki je stala 300.000 din in v Šmartnem pod Šmarno goro, ki je bila že obstoječa šola bistveno povečana za znesek 250.000 din. Šola, ki jo bomo danes odprli, pa je krona vseh, v letošnjem letu v naši banovini dograjenih šolskih zgradb.

Število ljudskih šol, ki so bile letos pri nas dograjene, in zneski, ki jih je v ta namen naše ljudstvo žrtvovalo, dokazujejo, kako visoko ceni naš narod šolo in koliko važnost polaga na izobrazbo svoje mladine. Naj v tej zvezi ugotovimo še to, da stane letno ljudsko-šolsko državo v naši banovini 80.313.498 din, da znašajo izdatki naše banovine za stvarne potrebitine na ljudskih šolah 19.492.895 din in da znašajo žrtve naših občin za ljudsko šolstvo v tekočem letu 12.266.941 dinarjev. Vsi izdatki države, banovine in občin za ljudsko šolstvo znašajo torej v naši banovini v letošnjem letu 112.073.334 din, pri čemer pa še niso upoštevani izdatki za nove zgradbe.

Vseh državnih ljudskih šol v naši banovini je 863 s 4168 oddelki, a obiskuje jih 188.136 otrok. Povprečno znašajo torej stroški, ki jih imajo država, banovina in občina skupaj za enega učenca letno 596 din.

zasilnih hidrantov, zavarovali sosednje zgradbe in skladišča desk, dokler niso prišli na pomoč gasilci. Mariborski gasilci so prišli na požarišče s tremi motorškimi pod vodstvom poveljnika Krambergerja, za njimi pa so prispeli še Studenčani s svojo motorško. Gasilec se je posrečilo požar lokalizirati ter obvarovati sosednje zgradbe nevarnosti, dočim je sušilnica zgorela. Gašenje je bilo silno naporno zaradi hudega mraza, ker so pokale cevi, gasilci pa so bili kmalu zaviti v ledene oklepe. Požar je nastal v sušilnici najbrž zaradi kakšne napake, ki je niso pravočasno opazili. Škoda je precejšna.

V Mariboru je gorela »Drava«

Požar je ogrožal veliko lesno industrijo in pa Rosnerjevo tekst. tovarno

Maribor, 19. decembra. Danes okrog pol desetih dopoldne je razburil Mariborčane plat zvona. Nad Meljskim predmestjem so se dvigali v mrzlo zimsko nebo stebri dima. Gorela je tamošnja lesna industrija in tovarna zabojev »Dravac«. Ogenj je izbruhnil v sušilnici za smrekovino, ki stoji tik Rosnerjeve tekstilne tovarne. V neposredni bližini se nahaja tudi električna žaga »Drave« s polnojarmeniki in skladišče desk. Požar se je naglo širil, vendar se je posrečilo delavcem »Drave« in sosednje Rosnerjeve tovarne, da so s hitro akcijo rešili precej materiala iz sušilnice, obenem pa so z vodo, napeljana iz

Izidi poslanskih volitev po strankarski pripadnosti

Banovina	Lista g. dr. Stojadinovića			Lista g. dr. Vl. Mačka								Lista g. Ljotića			
	J. R. Z.	Hodjeva	V. Djordjević	H. S. S.	Demokrati	S. D. S.	J. N. S.	Zemljoradniki	Aca Stanojević	Dragoljub Jovanović	Socijalisti		Kmetijsko-demokratska	Hakija Hadžić	Kukovec
Belgrad, Zemun in Pančevo	39.683	—	—	—	10.968	—	593	—	—	—	—	—	—	—	510
Dravska	169.073	1.186	—	8.224	33	—	18.840	—	273	10	6.574	7.562	—	3.616	1.132
Savska	105.270	2.584	4.280	459.908	—	74.152	740	7.644	642	—	—	—	—	—	2.128
Vrbaska	107.281	736	20	32.949	1.526	8.490	15.270	36.105	5.096	—	362	—	3.425	—	1.203
Primorska	42.403	139	—	152.206	501	9.550	3.532	1.267	280	—	1.170	—	—	—	2.416
Drinska	186.831	1.594	4.122	40.123	24.661	2.799	33.463	21.562	12.546	1.843	948	—	743	—	3.743
Zetska	128.754	29	344	20.018	14.445	9	8.345	11.119	12.609	1.542	2.596	—	—	—	1.044
Dunavska	351.296	14.259	7.591	20.075	32.981	29.580	16.810	13.973	10.334	3.332	2.341	—	—	—	17.523
Moravska	235.578	8.315	4.228	—	27.419	2.256	20.269	13.776	12.581	—	307	—	—	—	802
Vardarska	221.259	1.594	4.415	—	38.153	1.362	7.905	7.953	12.522	6.172	942	—	—	—	133
Skupaj . .	1.587.428	30.436	25.000	733.523	150.687	128.198	125.767	113.397	66.883	12.899	15.240	7.562	4.168	3.616	30.634

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima vse, ki bolehamo na astmi, katarju, na pljučih, zastarelem kašlju, zastuzanju, dolgotrajni hripavosti in hripi, pa doslej niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobe od nas popolnoma brezplačno knjigo s slikami, izpod peresa gospoda dr. med. Guttmana. Treba je pisati samo dopisnico (frankirano s Din 2-) s točnim naslovom na: **PUHMANN & Co., BERLIN 619, Müggelstrasse 25-25-a**

Oglas reg. od ministratva socijalne politike, saniteno oddelcie N. br. 2416 od 12. XII. 1933

bo letos tako huda zima, kakor je bila januarja 1929. V vrbaski banovini sneži. Ponekod je zapadlo že nad pol metra snega, vendar doslej še ne poročajo o prometnih ovirah.

V južni Srbiji je zapadlo že nad meter snega. Nenavadno hud mraz je povzročil težave tudi v prometu. Skoraj vsi vlaki imajo zamude.

Iz Vukovarja poročajo, da je osebni promet med Vukovarjem, Ilokom in Novim Sadom ustavljen. Enako je ustavljen osebni promet po Donavi med Belgradom in Dunajem. Blagovni promet bo trajal še tako dolgo, dokler ga ne bo preprečila gosta megla ali led.

morali odslej v dosednji meri izčrpavati svoje telesne moči in zdravje. Moja želja, ki jo izražam na vaš naslov, pa je ta, da bi se tudi vi izkazovali iskreno hvaležne staršem za to veliko dobroto. Ta vaša hvaležnost se bo najlepše izražala na ta način, ako boste posvetili vse svoje moči, vse svoje sposobnosti in vso svojo ljubezen mladini, ki vam je izročena od staršev, da jo vzgajate in izobrazujete, ako boste storili vse, da bo ta nova kola mladini res vsikdar dom, vodnik in branik. Dom, v katerega bo mladina rada zahajala, ki se bo v njem počutila dobro in prijetno kakor doma pri svojih starših, dom, v katerem boste izročeno vam mladino vzgajali v duhu naše slovenske krščanske hiše. Vodnik, ki bo s skrbno slovenske krščanske hiše. Vodnik, ki bo s skrbno slovenske krščanske hiše vodil mlada srca in jih z razumevanjem in toplo besedo navduševal za vse, kar je res lepo, dobro, plemenito, ki bo budil in vnelal in gojil čisto domoljubje, ljubezen do slovenskega naroda in do jugoslovanske države. Branik proti vsem napakam in nevarnostim, ki bi mogle zavoditi mladega človeka na kriva pota in kvariti njegov značaj.

Ko odpiram to novo šolsko zgradbo in jo izročam s tem njenemu namenu, od srca želim, naj bi bil v njej večno božji blagoslov in naj bi mladina, ki se bo v njem izobraževala, rasla in napredovala v zvestobi do Boga in nesebični ter požrtvovalni ljubezni do svojega naroda in do svoje države Jugoslavije.

Na to slovesnost se je priključila ljubka akademija šolske mladine, ki je navdušila vse številne poslušalce, ki so napolnili veliko dvorano do zadnjega kotička. Tako s petjem, kakor tudi z deklaracijami je mladina pokazala, kaj se je naučila in kako požrtvovalno so njeni vzgojitelji. Župan g. Cesenj je nato izročil luče šole upravitelju šole g. Potočniku in upraviteljci deklariše šole g. Vodenikovi, ki sta dala v imenu vsega učiteljskega zagotovilo, da se ne bodo ustrašili dela za čim lepšo vzgojo njim zaupane mladine.

Visoki gostje in tudi kranjsko občinstvo so si ogledali nato ljudsko šolo, ki je po svoji notranji ureditvi in razdelitvi prostorov presenetljiva slehernega. Posebno pa so se čudili vsi nad premišljeno izvedbo najrazličnejših podrobnosti. Občudovali so lično in okusno opravilo in higienske naprave, ki po svoji dovršenosti jasno kažejo, da je na novo odprta ljudska šola najsoodnejša ljudska šola v vsej državi. Prav verjetno je, da takih šol tudi bogate sosodne države nimajo.

Tujski promet na severni meji Seja banovinskega turističnega odbora v Mariboru

Maribor, 19. decembra. Danes je bila seja banovinskega turističnega odbora. Sejo je s kratkim nagovorom začel gosp. dr. Ratej, pozdravil pa jo je v imenu občine in zadržanega župana podžupan Fr. Zebot. Na dnevnem redu sta bili predvsem dve točki — razprava o položaju tujskega prometa na severni meji in delovni načrt za prihodnje leto.

Odborov tajnik g. Sotlar je najprej poročal o usodi vlog na direkkcijo državnih železnic zaradi izboljšanja vozovnega parka v Sloveniji. Ljubljanska direkcija je posredovala pri generalni direkkciji na podlagi vloge, ki jo je prejela od banovinskega turističnega odbora. V promet so bili dani lepše popleskani vozovi, povečanje števila voz na področju ljubljanske direkcije pa ni mogoče, ker primanjkuje voz tudi v drugih oblastnih direkcijskih, katerim mora šestokrat ljubljanska direkcija vozove posoditi. Uspela je prošnja za povečanje števila smučarskih voz. Direkcija bo dala v promet 20 novih smučarskih voz, tako da bo ustreženo želji športnikov. Zanimiva je statistika, ki je bila podana o pasivnem turističnem prometu. Iz Slovenije je lansko leto odpotovalo v inozemstvo vsega 46.828 ljudi, največ v Nemčijo, kateri sledijo Francija, Italija, CSR in Švica. Po navedbi v potnih listih je v zgolj turistične svrhe v inozemstvo potovalo 20.290 potnikov, ostali so potovali v inozemstvo zaradi zdravljenja, gospodarskih poslov, na družinske obiske zaradi bolezni, smrti in podobno. Odborov tajnik se je v zadnjem času službeno trikrat mudil v krajih ob naši severni meji in preštudiral tujkoprometne razmere. Poročilo o teh je zanimivo, poučno in za nas tudi porazno. Poročevalec je ugotovil, da so gospodarske razmere v teh krajih porazne in da je treba najprej te izboljšati, če bomo hoteli obmejno prebivalstvo zadovoljiti in ga vključiti v celotno naše življenje. S turizmom bi se dalo tem krajem občutno pomagati, ker imajo vse naravne pogoje, da bi se tujski promet mogel razviti. Treba ga je organizirati in dati zunanje, tehnične pogoje za njegov razvoj. Teh pogojev zaenkrat še ni. Pri debati, ki se je razvila o vprašanju tu-

skega prometa na severni meji, je sodelovalo več govornikov, med njimi inž. Šlajmer, župnik Paulič, dr. Sarič iz Radencev in drugi. Inž. Šlajmer in Paulič sta zlasti opozarjala na mizerno gospodarsko stanje v obmejnih krajih in priporočala, da bi banovina čim več svojih sredstev dala za investicijska dela v krajih ob severni meji, zlasti na Kozjaku, na katerega se doslej še nihče ni spomnil, razen mariborskega okrajnega cestnega odbora, ki bo v prihodnjem proračunskem letu tam pričel z gradnjo raznih cest. Tudi naše oblasti bi se naj ravnale po načelu drugih držav, da je treba za mejo največ dati in storiti! Pri nas pa se dogaja ravno obratno, da se namreč meja najbolj zanemarja.

Naslednja točka je bila razprava o načrtu dela banovinskega in občinskih turističnih odborov ter zasebnikov za napredek tujskega prometa. Na podlagi referata g. Sotlerja so ugotovili, da so za napredek tujskega prometa potrebna predvsem naslednja dela: gradnja in renovacija gostinskih podjetij, modernizacija cest, kanalizacije, elektrifikacije, regulacije raznih potokov in hudournikov, postavitev orientacijskih tabel in kažipotov. K temu načrtu so pritegnjeni vsi tujsko-prometni činitelji, da bo delo bolj smotno in zato uspešneje. V ta načrt spada tudi delo za strokovno izobrazbo gostinskega osebja. V zvezi z mnenjem, da bi se v Mariboru ustanovila le nižja hotelirska šola spričo dejstva, da je bila v Belgradu osnovana višja hotelirska šola, se je oglašil k besedi g. Plešič, ki je bil mnenja, naj se v Mariboru kljub vsemu osnuje višja hotelirska strokovna šola. Živahna razprava se je zopet razvila o naših cestah. Na dnevnem redu je bila tudi razprava o aktualnih nalogah pri pospeševanju zimskega športa glede na interese turizma. Pri slučajnostih so razpravljali še o raznih tujsko-prometnih vprašanjih, nakar je bila seja zaključena.

Za vse ljudi ob vsakem času MOTOHOVA KAVA

Vodnikov trg 5 tel. 25-77 Krekov trg 11 tel. 23-48

Trojni jubilej zveste služabnice

V teh dneh tiho obhaja Barbara Kranjc ali naša Barikac, kot jo vsi imenujemo, svojo osemdesetletnico.

Istočasno obhaja še 45-letnico svojega zvestega službovanja v ljutomerskem županstvu. Rojena je bila 2. dec. 1858. S pet in trideset letom je prišla v službo v Ljutomer k takratnemu dekanu Ivanu Skuhalu. Po njegovi smrti je služila dekanu Jožetu Ozmeču ter služila še sedaj pri monsinjoru Andreju Lovrecu. Prav pridno tudi ves čas svojega službovanja pospravlja vsem kaplanom, ki so bili za njenega službovanja v Ljutomeru. Sedaj že pospravlja 25. kaplanu. Mnogi gospodje so že šli v večnost, a ona še vedno tako kot nekoč vestno, tiho ni udano opravila svoj poseel, dasi jo je teža življenja potlačila čisto k tlom.

Njena običajna pot je v cerkev, tu in tam tudi na domači župnijski vrt in na dvorišče, kjer jo je veselo gledati v družbi svojih ljubljencev — kokoši. Dela ji nikdar ne zmanjka.

Ob tem trojnem jubileju ji vsi prav iz srca želimo, da bi ljubi Bog našo Bariko še mnogo let ohranil v naši sredini.

Drobne novice

Koledar

Torek, 20. decembra: Evgenij in Makarij, mučenca.

Sreda, 21. decembra: Tomaž (Tomislav), apostol; Severin, škof. - Mlaj ob 19.07, Herschel napoveduje dež in sneg.

Novi grobovi

† Na Opčinah pri Trstu je umrla gospa Tereza vdova Logar rojena Rustia v visoki starosti 83 let. Pred vojno je 30 let vodila daleč na okrog znano gostilno »Mičenc« na Opčinah. Globoko verba pokojnica je bila na Opčinah in v širši okolici zelo priljubljena in spoštovana. Njenega pogreba se je udeležila velika množica in so ji openeki pevci zapeli v slovo nekaj pesmi, in sicer v večji hiše slovensko, v cerkvi italijansko in ob grobu v latinščini. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— **Poroka.** Preteklo nedeljo sta se v cerkvi sv. Petra v Ljubljani poročila gospod Tone Pirjevec, tehnični uradnik pri Bati v Borovnem, in gospodična Nuša Dermastia, lastnica modnega salona in hčerka našega sodelavca ter poznanega prosvetnega in gospodarskega delavca g. dr. Josipa Dermastia. Novoročencema želimo veliko sreče in božjega blagoslova.

— **Sodniški izpit** je opravil pri apelacijskem sodišču v Ljubljani g. Ferjan Karel. Čestitamo!

— **Upokojen** je narednik vodnik I. razr. topniške stroke Anton Kovač in obenem preveden v rezervno.

— **Imenovan** je za uradniškega pripravnika v VIII. pol. skupini strojni — elektrotehnični inženir Ciril Tropina, na službi v vojnotehničnem zavodu.

— **Izpit so opravili** za čin. rez. peh. stotnika II. razr. poročniki Ivan Blažek, Marijan Benedik, Ferdinand Brajer, Leopold Grošelj, Rudolf Pihler, Oto Magerle, Alojz Magerle in Venceslav Ban; za čin rez. konjeniškega stotnika II. razr. poročnik Franc Canger; za čin rez. inž. stotnika II. razr. poročnik Ivan Smrečki; za čin rez. inž. podporočnika topniške tehnične stroke kaplari-dijaki Branko Pilar, Tiberij Škerlak, Ivan Malčič, Radovan Mlinarič, Borut Mariniček, Dragotin Kolbah, August Turnšek in Ludovik Brence; za čin rez. san. podporočnika kaplari-dijaki dr. Stefan Vinkler, dr. Bogoljub Modrijan, dr. Vladimir Raženi, dr. Zdenko Šporn in dr. Dušan Dundarski; za rez. nižjega vojnega tehničnega uradnika IV. razr. topniške tehnične stroke naredniki-dijaki Miroslav Štahlík, Anton Zane, Franjo Riter, Vladimir Ličen in Luka Bekar; za čin zrakoplovnega majorja stotnika I. razr. Zdenko Ulepč in Joahim Štirnik; za čin peh. stotnika II. razr. poročniki Valentin Koropec, Leopold Turšič, Ivan Držar in Josip Malarič in za čin konjeniškega stotnika II. razr. poročnik Branislav Gmajner.

— **Konj ubil gospodarja.** Kmet Vinko Mlakar v Grčaševcu je krmil svojega konja, ki pa se je nenadoma splasil in s kopitom udaril gospodarja po glavi. Mlakar je padel mrtev na tla. Zapušča ženo in pet otrok.

— **Stekel pes v križevcih.** Poročali smo, da je v križevcih stekel pes ogrizel pet dečkov in več psov. Ko so ga preganjali, je pobegnil iz mesta. Preteklo soboto se je pes spet povrnil v mesto in ogrizel vnovič dva otroka in več psov. Neki logar je streljal na psa, pa ga je samo ranil. Šli so za krvavimi sledovi, ki so pa čez petsto korakov prenehali. Doslej so ubili osem psov, sedem otrok so pa prepeljali v Pasterjev zavod v Zagreb. Sedaj so organizirali lov na steklega psa, ki ga zasleduje vsa policija in orožniki. Zadnja poročila javljajo, da so steklega psa ubili železničarji pri postaji Lepavina.

opuščen ostanek kazni v celoti 3 leta in 8 mesecev. Pomilostive niso deležni tatovi, vlomilci in goljufi. Ti morajo sedeti!

— **Posesne spremembe.** Hiša št. 7 v Koldvorski ulici, ki je bila last osrednje gospodarske zadruge »Ekonom«, je bila sedaj v zemljiški knjigi prepisana na go. Meto Meglerjevo roj. Pollakovo, tovarnarjevo soprogo, stanujočo v Koldvorski ulici št. 11. Kuppina je znašala 480.000 din. — Stavbenika Vilibald in Oton Battelino sta prodala notarjevi vdovi Frančiški Kodrovi in nje nedl. hčerkama Ljubici in Zori iz Murske Sobote posestvo vl. št. 1038 k. o. Spodnja Šiška za 410.000 din. — Ljubljanska gradbena družba je prodala posestniku Janku Koviču v Ljubljani, Majka Jugovičeva ulica št. 6, parc. št. 377 k. o. Petersko predmestje I. del (gramozna jama) v izmeri 7257 m² za kupnino 130.000 din.

— **Požar.** Včeraj zjutraj okoli 6 so bili mestni poklicni gasilci poklicani v ulico na Zavreth, kjer je gorela mizarska delavnica Ivana Praznika. Pogorel je del poslopja in nekaj mizarskega orodja.

Maribor

m Zopet lep dar mariborskemu muzeju. Tovarnar in solastnik tvrdke »Jugotextil« g. Vilko Larič je mariborskemu muzeju daroval večjo vsoto denarja. Med velikimi mariborskimi podjetniki se je je la pojavljati hvalevredna težnja po podpiranju slovenskih kulturnih institucij, kar vsa slovenska kulturna javnost s veseljem pozdravlja. Želimo da bi g. Lavrič dobil mnogo posnemovalčev!

m Dekliški krožek Maribor I. ima v sredo ob 7 zvečer sestanek v prostorih Aleksandrova c. 6. Vsi in točno!

m Usmiljenim sreem priporočamo za božične praznike revno družino Marije Korenič v Studencih, Kalohova ulica 2. Je vdova po tragično umrlem možu s petimi otroki, ki jih preživlja samo s priložnostnim zaslužkom. Darila sprejema tudi uprava »Slovenca«, Maribor, Koroška c. 1.

m Poročila sta se gospodična Marica Spendl, uradnica mariborskega policijskega komisariata, in g. Joža Kokot, strojni tekstilne tovarne Thoma.

m K otvoritvi novega muzejskega poslopja v Mariboru je dobilo Muzejsko društvo številne brzojavne čestitke. Med drugimi mu je čestital tudi minister notranjih zadev g. dr. Anton Korošec.

m Huda zima se pozna tudi na mestnem socialopolitičnem uradu. Število revežev, ki prihajajo k mestni občini po pomoč, je nenavadno naraslo. Urad pomaga vsem, ki so potrebni. Dvignilo se je tudi število brezposelnih delavcev — družinskih očetov, ki jim daje mestna občina potpomozne akcije svoje podporo. Pomožna akcija zaposluje sedaj 180 takih delavcev. Tudi v Ljudski kuhinji narašča obisk ter se sedaj razdeli dnevno že okrog 300 kosil. Zanimivo je, da obstoja v Mariboru Ljudska kuhinja že okrog 20 let, v Ljubljani pa so jo šele sedaj vpeljali. Še bolj pa je zanimivo, da je mariborski dnevnik »Večernik« v svojem poročilu o ustanovitvi ljubljanske ljudske kuhinje priporočal, naj bi se takšna ustanova napravila tudi v Mariboru — dasi jo imamo že 20 let.

m Poledica povzroča nesreče. Tri avtomobilske nesreče je povzročila v Mariboru poledica. Na Aleksandrovi cesti se je zaletel osebni avtomobil tovarne Thoma v mestni avtoBUS ter si razbil svetilke in hladilnik. Sofer osebnega avtomobila je vozilo zavrl, pa je na ledenih tleh vseeno zdrselo naprej, dokler se ni ustavilo v avtoBUSu. Na Pesnici se je vrglo avto izvoška Jereba z njegovim avtomobilom z ovinka s ceste v breg. Avto se je močno poškodoval. Štiri osebe, ki so bile v vozilu, pa so se precej ranile. Drug avtoizvošek jih je zapeljal v Maribor k zdravniku. Na Koroški cesti je zdrsnil na poledelem ovinku pri stari gramoznici s ceste tovorni avto št. 2-1207. Pri tem je podrl dve jablani ter je vozilo močno poškodovano.

m Zaradi volitev omajani telefonski drogovji. Ob banovskih cesti na Velki so v noči pred državnozbornimi volitvami neznanec omajal in deloma podrl pet telefonskih drogov. Orožniki so izsledili pet osumljencev, ki so najbrž to izvršili zaradi tega, da bi zbegali domače volivce ter bi preprečili, da bi bili javljeni k njim volivni rezultati iz drugih krajev.

m Varuhinja zaradi smrti otroka pred sodniki. Dne 30. septembra je v Hotinji vasi utonil 17 mesečni otrok Stanislav, sin posestnice Terezije Klajnšek. Dete je bilo brez nadzorstva, padlo v potok ter utonilo. Zaradi tega je prišla včeraj njegova varuhinja pred sodnike okrožnega sodišča ter je bila obsojena na 2 meseca zopora, pogoj, na 2 leti.

Aktualni Roman čitajte in očrtali Premiera! — Današnja doba, današnje veselje in brige, današnji ljudje v filmu

NEVARNA IGRA

Theo Lingner
Jenny Jugo
Harry Liedtke

Kino Matica telef. 21-24 ob 16., 19. in 21. uri

— **500 kg medu so ukradli.** Policija v Belovarju je prejela nekega Barušiča, ki je skozi vse leto kradel panje in med. Z dvema tovaršema, ki ju policija še išče, je Barušič pokradel 80 panjev in 500 kg medu v vrednosti 15 tisoč dinarjev. Barušič je svoje grehe priznal. Že septembra meseca se v belovarskem okraju prijel tri tatiče medu in panjev, ki pa niso bili v nobeni zvezi z Barušičem.

Gasilci so zadušili požar v nekaj minutah. Praznik trdi, da trpi okoli 15.000 din škoda. Škoda bo krita z zavarovalnico.

— **Nevarna nesreča v Bonačevi tovarni.** Včeraj malo pred polnoce se je pripetila v Bonačevi tovarni v Čopovi ulici nevarna nesreča. Prišel je namreč uhajati plin, nakar sta se onesvestili dve delavki Mihaela Indof in Julijana Kljuder. Obe delavki so prepeljali v bolnišnico. Zdravniki v bolnišnici so se zelo potrudili, da so ohranili nevarno zastrupljeni delavki pri življenju.

— **Starši!** Dobro in vestne instruktorje iz vrst brezposelnih profesorjev vam preskrbi Društvo brezposelnih profesoških kandidatov, Ljubljana, Krakovska ulica 35. Uradne ure vsak delavnik od 10—12 v društvenem lokalu. — Odbor DBPK.

Prijateljske vezi se utrdijo,
če darujete za božič kako malenkost!

Velika izbira daril vseh vrst v
foto-drogeriji „Hermes“
Ljubljana, Miklošičeva c. 30

— **Mladi cigani so napadli starega cigana.** V Senti je tamkajšnji najstarejši cigan Janoš Kolompar opazil v kavarni več mladih ciganov, ki so popoldne, ko so drugi ljudje delali, sedeli v kavarni in pili. Starec jih je zaradi tega okregal. Mladiči so že v kavarni hoteli napasti starca, češ da jih je razžalil, pa so počakali, da je odšel iz kavarne. Na ulici so ga pa napadli z žepnimi noži in ga tako oklali, da je starec nezavesten obležal v mlaki krvi. Starca so prepeljali v bolnišnico, pa ni upanja, da bi ostal pri življenju, ker so mu mladi cigani zadali hude poškodbe po prsih in ledjih. Vročekrvne cigane so zaprli.

Gledališče

Drama: Torek, 20. dec.: Zaprt. — Sreda, 21. dec.: »Brezov gaj«. Red Sreda. — Četrtek, 22. dec.: »Labodkac, Red A. — Petek, 23. dec.: Zaprt. (Generalka.)

Opera: Torek, 20. dec.: »Jolanta«. Gianni Scicchio. Red B. — Sreda, 21. dec.: Zaprt. — Četrtek, 22. dec.: »Ljubavi napoj« (Kapljice za ljubeze). Gostovanje Christy Solarija. Red Četrtek. — Petek, 23. dec.: Zaprt. (Generalka.)

Prireditve in zabave

Proslava v spomin 20. obletnice pisatelja Ivana Cankarja bo priredilo delavsko pevsko društvo, ki nosi njegovo ime jutri v sredo 21. t. m. ob 20 v mali filharmonični dvorani. Delavsko pevsko društvo Cankar je veliko let goji z največjo vnemo slovensko narodno in umetno pesem v moškem zboru. Jutri v sredo zvečer pa se predstavi pod vodstvom svojega zborovodje Krista Perka z mešanim in moškim zborom. Koncert zasluži vso našo pozornost. Predprodaja voljnic v knjigarni Glasbene Matica.

Predavanja

»Dogodki zadnjih dvajset let širom svetac je naslov skriptnega predavanja, ki ga bo imel v torek, 20. decembra ob 8 zvečer ob krasnih slikah prof. dr. Vinko Sarabon na XXII. prosvetnem večeru Frančiškanske prosvete M. O. Vstopnice po 3 din v pisarni »Pax et bonum«. Člani popust.

Zdravje in sreča družine je naslov predavanja, ki ga bo imel g. dr. Franta Mis na petem prosvetnem večeru Prosvetnega društva Trnovo v sredo ob 8 zvečer v društvenem domu, Karunova ulica 14.

Predavanje v društvu »Pravniki«. V sredo 21. decembra 1938 bo ob 10 predaval v justični palači, dvorana št. 79, g. ravnatelj Jože Basaj o Zaščiti kmečke posesti.

Za obleke, bluze
ANGLEŠKA VOLNA
Kroji, vzorci brezplačno.
Toni Jager, Kongresni trg 1, Ljubljana

Sestanki

Dekliški krožek Ljubljana - mesto. Drevi ob 8 bo redni sestanek v sobi v Vzemni zavarovalnici.

Smarnogorsko okrožje ima drevi sejo ob pol 9 zvečer v samostanski dvorani v Spod. Šiški.

Kino

Kino Kodeljevo, tel. 41-64. Danes, jutri in v četrtek ob 20 »Vsi proti enem«. Znižane cene.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62, mr. Gartus, Moste.

Celje

— **Zborovanje železničarjev v Celju.** V nedeljo ob 10 popoldne je bil v Domu v Samostanski ulici občni zbor poverjenstva Železničarskega kluba JRŽ v Celju. Na zborovanje je prišlo veliko železničarjev iz Celja in celjske bližnje in daljne okolice. Predsednik g. Repnik je poročal o poslovanju v tekočem letu. Iz poročila smo razvideli lep napredek in uspeh društva, kakršnega ne bi pričakovali. V svojem govoru je pozval članstvo, naj se še v bolj strnjениh vrstah zbere okrog novega poslanca g. Mašiča, ki se bo prav gotovo zavzel za svoje železničarje. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika dosedanj predsednik g. Repnik, za podpredsednika g. Gerdina, za tajnika g. Huseu, za blaginjaka pa g. Kos.

— **Fantovski odsek v Celju priredi v četrtek ob pol 8 zvečer v telovadnici v Domu božičnico za člane, mlade in naraščajnike.** Obdarovani bodo vsi mladi in naraščajniki.

— **Redni sestanek Fantovskega odseka bo jutri ob 8 zvečer v Domu v Samostanski ulici.**

— **V celjski bolnišnici je umrl 54 letni upokojeni orožnik Strojatelj Ludovit iz Hrastnika.** Naj v miru počiva!

— **Dobrodelna božična akademija je bila v nedeljo ob 4 popoldne v Slomškovem domu pri č. šolskih sestrah.** Akademijo je posejilo mnogo občinstva. Prireditve je uspela v veliko veselje naših mlaih.

— **Pozor, hišni posestniki!** Ako vam zamrzne vodovod, se poslužite tvrdke A. Štok, Celje, Aškerčeva ulica 8, tel. 218, katera vam istega z najnovejšim električnim aparatom momentano odali. Deluje na vsak električni tok.

Danes premiera izredno zanimivega in napetega filma
Krik džungle
v glavni vlogi: Warner Baxter in June Lang
Misterij afriške džungle z vsemi opasnostmi in strahotami še nepreiskanih divjih predelov Afrike
Ob 16., 19. in 21. uri. KINO SLOGA tel. 27-30

Roparski napad sredi Subotice

Preteklo soboto zvečer kmalu po osmih je bil zagreben v Subotici sredi mesta drzen roparski napad. Dva neznanca, dobro oblečena fant sta napadla staro gospo Saro Kraus, lastnico cvetličarne. Z motiko sta jo večkrat udarila po glavi, nato pa ji vzela ročno torbico, v kateri je bilo 4000 dinarjev. Starica ni mogla klicati na pomoč, ker se je onesvestila, zato tudi nista opazila napada dva gospoda, ki sta šla komaj 50 korakov pred Krausovo. Napadalec nista zbežala, ampak samo nekoliko hitreje stopala in prehitela omenjena gospoda. Šele v drugi ulici sta začela bežati in izgubila. Krausova je napad naznanila policiji, ki sedaj išče napadaleca.

V silobranu ustrelil vlomilca

V vasi Mezgovcu pri Varaždinu so v zadnjem času prišli na sled številnim tatvinam. Eno zadnjih noči se je tatvina končala s smrtjo neznanega tatu. Pri posestniku Josipu Kukovcu so domači ponoči zaslišali kokodakanje kokoši in šli takoj gledat, kaj je. Zapazili so v kurniku tatu, ki je s kuhinjskim nožem navlil na Kukovca. Ta je v silobranu ustrelil iz samokresa in zadel vlomilca, ki je začel bežati proti sadovnjaku, kjer je padel in so ga drugi dan našli mrtvega v mlaki krvi. Orožniki poizvedujejo, da bi dognali, kdo je neznan tat.

15 letni deček ubil svojega tovariša

V vasi Knez Gorica v karlovcem okraju se je zgodil nezasišlan zločin. 15 letni Josip M. je z nožem do smrti zabolil svojega tovariša Antona Jurkoviča. Proti večeru je šel Jurkovič po občinski poti mimo hiše, ki je last Josipovega očeta. Josip je stal pred hišo in tolkel s palico po leseni ograji. Jurkovič je pozval dečka, s katerim je bil sicer dober prijatelj, naj nikar ne uničuje ograje. Nato je začel Josip zmerjati svojega prijatelja in mu grozil, da bo z njim obračunal, če se bo vmešaval v njegove zadeve. Jurkovič ga je miril in deček je nehal zmerjati ter šel z Jurkovičem po cesti proti vasi. Med potjo pa je Josip začel izzivati in psovati Jurkoviča. Ko mu je Jurkovič dejal, da ga bo zatožil njegovemu očetu, je Josip potegnil nož in zabolil svojega prijatelja v trebuh. Sosedje so prihitali na pomoč, ki pa je bila brezuspešna, ker je Jurkovič čez dvajset minut izdihnil. Orožniki so kmalu našli mladega ubijalca, ki se je skrtil in ga aretirali. Tudi njegovega očeta so zaprli.

Do petka zvečer
oddane obleke v kemično čiščenje, barvanje, plisiranje, pranje in svetlokanje perila izgotovi zanesljivo do Božiča
tovarna Jos. Reich

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— **Konj obvestil domače o nesreči.** V dobojskem okraju je šel 16 letni kmečki sin Tomanič iz vasi Stanovec v gozd po drva. Ko se je vračal, se je voz prevrnil in vsa drva so padla na nesrečnega mladeniča. Ta nesreča je bila odkrita na zanimiv način. En konj se je odtrgal od voza in sam prišel domov. Ko so ga mladeničevi starši videli, so takoj vedeli, da se je zgodila nesreča. Šli so proti gozdu in našli svojega edinca v mlaki krvi pod vozom. Bil je že mrtev.

Ljubljana

— **Ogromno delo pošne uprave ob volitvah.** Glavna pošta v Ljubljani je bila zadnje dneve pred volitvami močno obremenjena. Nad 100.000 letakov, brošur in volivnih pisem je odpravila in dostavila naslovljenecem v zadnjih 4 dneh pred volitvami. Cele skladovnice letakov in pisem so zlasti prihajale od torka do petka pred volivno nedeljo. Poznavalci razmer pa zatrjujejo, da letos ni bila pred volitvami ljubljanska pošta tako obtežena, kakor pri prejšnjih volitvah, zlasti še pred 6. januarjem 1929. Ljubljanska pošta je dalje odpravila velikansko število brzojavk in vzdrževala neprestano cele dneve brez odmora razne medkrajevne in druge telefonske razgovore.

— **Še o amnestiji.** Okrožno sodišče v Ljubljani še ni sestavilo popolnega seznama vseh pomilostencev. Kolikor je bilo doslej ugotovljeno na podlagi sodnih spisov, je bilo delne amnestije deležnih med drugimi šest oseb, ki so bile obsojene zaradi tepeža, uboja in sličnih zločinov na skupno kazen 13 let in 9 mesecev robije ali strogega zopora. Vsem šestim je bil

BOUVIER
VINO V SODČKIH
GORNJA RADGONA

— **Gospa, kaj bo božiček** prinesel vašemu možičku. Kupite mu nekaj koristnega, dobrega, kar pa ni drošč. Cefire in popline za moške srajce, blago za piščance, flanelaste odevje ima v veliki izbiri manufaktura trgovina Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva.

— **Izpopolnite svoje knjižnice** z novimi knjigami Družbe sv. Mohorja v Celju. Zahtevajte prospekte!

Predstava Mrakove tragedije »Grohar« v Celju

Za uprizoritvijo življenske drame velikega ruskega skladatelja »Čajkovskega«, s katero je Mrakova skupina lansko leto nastopila v celjskem mestnem gledališču in se predstavila Celjanom s krstno predstavo, je pisatelj Ivan Mrak zopet prišel v Celje in uprizoril v četrtek ob 8 zvečer s svojo novo skupino v mestnem gledališču krstno predstavo, tragedijo največjega slovenskega slikarja Ivana Groharja. Tragedija je vzeta iz resničnosti, vendar brez iznašanja tistih oseb, ki so bili pri tej tragediji soudeleženi. V njej je Grohar sam predstavnik čisto navnega človeka, ki čuti le eno, da mora delati. Kot antipod Groharju je predstava drugega sveta, s katerim Grohar nima nič opravka. Višji cesarski namestnik Vrba, ki prav za prav deloma iz zavisti, deloma iz nekega čuta dolžnosti sproži vso to gonjo proti Groharju in jo tudi v prav strahotnem pravcu tira naprej.

V tragediji sami smo občutili mnogo lepih dramatskih učinkov, zdi pa se nam, da manjka delu prave razgibanosti, zapletkov in razpletkov, ki bi dali delu večjo učinkovitost. Pri ustvarjanju nekaj novega, kar hoče Ivan Mrak, bi moral predvsem paziti, da ne da svojem delu prevleke enakomerne povezanosti med posameznimi dejanji drame. Pri ensembli smo občutili še dokaj lepo povezanost. O Mraku moramo reči, da je bil v svoji vlogi dovršen in popoln in nas je zadovoljil. Takoj za njim bi omenili Demšarja, ki je igral vlogo dr. Krigla, nato Zalogaerja kot profesorja in Dolinarja v vlogi novinarja Dixia. Gdč. Kosova se je potrudila, vendar je bilo videti, da je začetnica. Gledališče je bilo lepo obiskano.

Strokovni odbor za les

Pretekli teden je bila v Belgradu seja strokovnega odbora za les pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine. Na seji je bil predvsem ratificiran evropski sporazum o izvozu lesa, ki je bil sklenjen v Stockholmu. Za našo državo ostanejo kontingenti lesi kot lansko leto.

Na seji je bilo nadalje govora o pospeševanju našega izvoza posebno v neklirinske države, da pridemo tako do večjih zneskov deviz, katere potrebujemo za financiranje našega uvoza, zlasti ruševin. Po vseh, ki jih objavljajo listi, je bilo govora o uvedbi posebnih taks za izvoz lesa v klirinske države, nadalje pa tudi o uvedbi izvoznih

premijs za izvoz lesa v neklirinske države. Zastopniki lesne industrije in stroke so mnenja, da bi se veliko več doseglo s takim pospeševanjem izvoza lesa v neklirinske države, da bi dobili izvozniki večjo protivrednost za dobljene devize kot dolej.

Na seji je zastopal slovenska lesno industrijo glavni tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani g. dr. Adolf Golia, ki se je zavzemal za spoštovanje zahtev slovenske industrije glede tarif za prevoz lesa na italijanskih železnicah ter za ureditev vprašanja predplačil, ker so razmere v naši lesni stroki drugačne kot v onih strokah, zaradi katerih je prišlo do prepovedi predplačil.

Naša trgovina s Češkoslovaško

V petek, dne 16. decembra je bila v Pragi plenarna seja Češkoslovaško-jugoslovanske trgovske zbornice pod predsedstvom glavnega ravnatelja inž. Jana Dvoračka. Na skupščini je govoril tudi zastopnik našega ministristva za trgovino in industrijo g. dr. Edvard Jurak o tem, kako kaže za blagovni promet med obema državama. Predavatelj g. Jurak je pred vsem poudaril svoje mnenje popolnega zaupanja v nepretrgan razvoj gospodarskega življenja v novi Češkoslovaški. Med različnimi ovirami v gospodarskem razvoju Češkoslovaške navaja predavatelj: 1. Politični in gospodarski vpliv Nemčije mora imeti avtor vpliv na češkoslovaško gospodarstvo. 2. Politični regionalizem v novi državi je stvoril tudi gospodarski regionalizem, kar predstavlja po koordinaciji regionalnih interesov gotovo obremenitev skupnega gospodarskega življenja. 3. Računati je treba s tem, da bo razrahljanje prejšnje gospodarske enotnosti, v kateri sta bili kmetijska in industrijska proizvodnja uravnovešeni, otežkočilo gospodarsko obnovo. 4. Razumljiva oslabeitev, ki je bila povzročena po zunanje-političnih dogodkih zadnjega časa, je tudi zalekla splošno pričakovani gospodarski dvig.

Na drugi strani pa je treba opozoriti tudi na one momente, ki dajejo upravičeno upanje na ugoden gospodarski razvoj. Pred vsem spada v vrsto takih faktorjev dejstvo, da je nova Češkoslovaška s svojimi okrnjenimi ozemlji še vedno kompaktna enota, da je republika znala prihraniti svoje moralne in materialne moči, da razpolaga poleg drugih prednosti tudi z zadostnim lastnim kapitalom in delovnimi močmi, in končno je treba vpoštovati tudi dejstvo, da uživa Češkoslovaška na vsem svetu velike simpatije.

Pri zgradbi novega gospodarstva mora Češkoslovaška paziti ne samo na potrebe domačega konzuma, ampak tudi zunanje trgovine in ne sme v ta namen pustiti nobene prilike neizkoriščene.

V novi Češkoslovaški mora industrija zopet zavzeti vodilni položaj. Poleg javnih del (ceste in železnice) bo tudi okrepljena industrializacija doprinesla k rešitvi težkih socialnih vprašanj v novi Češkoslovaški.

Glede trgovine Jugoslavije s Češkoslovaško je predavatelj mnenja, da uvozi različnih kmetijskih strojev, nadalje črpalke, parnih kotlov, strojev za vagonsko, avtomobilsko in motorno industrijo, kakor sploh vse kovine predelujoče industrije ne bodo trpeli. Računati je, da bo češkoslovaški uvoz pšenice in jaje le malo manjši, pri koruzi, grozdu, jabolkah, bruskah, češpljah, breskvah in marelicah pa je prej računati s povečanjem uvoza. Na sedanji višini bo ostal uvoz prašičev, masti, sala, perutnine, češpelj, vina in tobaka ter rib. Končno je predavatelj dejal, da so možnosti za razvoj medsebojne trgovine še vedno znatne. V Jugoslaviji gledamo s polnim zaupanjem in razumevanjem ter trdno voljo na možnosti nadaljnega gospodarskega poslovanja s Češkoslovaško.

Bilanca Državne hipotekarne banke

Drž. hipotekarna banka objavlja svoj izkaz za 30. november, katerega v naslednjem navajamo v milij. din, ob enem pa v oklepajih tudi podatke v milij. din po stanju z dne 31. oktobra 1938:

Aktiva: gotovina in blagajniški zapiski 593.0 (614.2), posojila: hipotekarna 1.888.07 (1.893.64), na doklade in dohodek 1.479.1 (1.486.2), vodnim zadržam 70.64 (71.0), lombardna 96.34 (94.6), menično-hipotekarna 78.6 (80.0), menična 58.1 (59.1), tek. računi fin. ministristva 798.6 (784.6), razni tek računi 455.3 (465.36), efekti rez. sklada 272.1 (269.74), efekti sklada za amortizacijo bančnih zgradb 12.66 (12.66), efekti sklada za zavražanje bančnih zgradb 1.7 (1.2), vrednostni papirji 980.44 (955.15), nepremičnine 266.1 (264.76), razna aktiva 240.9 (237.1), bil. vsota 7.291.6 (7.289.3), kavejve itd. 3.418.2 (3.405.35).

Pasiva: samostojni skladi 581.6 (576.6), razni skladi 1.689.6 (1.621.84), glavnice javnih ustanov 482.86 (476.4), hranilne vloge 1.382.0 (1.352.5), tek. račun fin. ministristva 56.5 (54.55), razni tek.

računi 1.831.5 (1.898.96), zastavni listi in obveznice v obтку 640.7 (647.05), predujmi in depoziti bank 241.6 (236.9), rezervni sklad 214.6 (212.7), sklad za amortizacijo bančnih zgradb 1.7 (1.64), pokojnijski sklad bančnega osebja 4.1 (-), razna aktiva 658.95 (649.4).

Bilanca ne kaže posebnih izprememb. Med aktivni je omeniti predvsem velik dvig postavke vrednostni papirji, ki se že približujejo prvi milijardi dinarjev in kažejo, kako visoko je indirektno financiranje države. Med pasivi so narasle hranilne vloge, zmanjšale pa so se v še večji meri vloge v tekočih računih. Na novo je v bilanci med pasivi izkazan pokojnijski sklad bančnega osebja s 4.09 milij. din.

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčneje kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznenje črev. Kliniške izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana s nekoliko vroče vode.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Stanje Narodne banke

Narodna banka izkazuje za 15. december naslednje stanje (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 8. december):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.898.0 (+ 0.5), zlato v inozemstvu 9.45, skupno 1.907.44 (+ 0.5), devize izven podlage 571.4 (+ 19.2), kovani denar 329.4 (+ 3.9), posojila: menična 1.715.9 (- 10.83), lombardna 48.5 (+ 9.2), skupno posojila 1.764.37 (- 1.6), razna aktiva 2.350.1 (- 0.16).

Pasiva: rezervni sklad 222.2 (+ 0.3), ostali skladi 36.74 (+ 0.17), bankovci v obтку 6.780.5 (- 13.63), drž. terjatve 26.8 (+ 6.8), žirovni računi 1.209.7 (+ 11.3), razni računi 1.072.45 (+ 4.6), skupno obveznosti po vidu 2.308.96 (+ 24.5), razna pasiva 310.9 (+ 11.3).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 9.080.44 (+ 10.9), zlato s premijo 2.451.06 (+ 0.65), zlato v blagajnah s premijo 2.438.9 (+ 0.65), skupno kritje 26.96 (v prejšnjem izkazu 26.99) %, od tega kritje samo z zlatom v blagajnah s premijo 26.83 (26.85) %.

Izkaz kaže znatno naraščanje deviz izven podlage. Posojila banke na menične so se zmanjšala, v znatni meri pa so se povečala lombardna posojila, vendar ne toliko, da ne bi posojila v celoti padla.

Obtok bankovcev in kovancev se je zmanjšal za 17.5 milij. din. Narasle pa so tudi obveznosti banke, pred vsem zaradi povečanja naložb na žiro. Zaradi povečanja obveznosti se je skupno kritje malo zmanjšalo.

Stanje naših kliringov

Po podatkih narodne banke je bilo dne 15. decembra stanje naših kliringov naslednje (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 8. decembra):

Aktivni kliringi: Italija 48.962.000 (- 5 milij. 54.000) din, Nemčija 25.828.000 (- 209.000) mark, Bolgarija (redni) 1.647.000 (+ 980.000) din, Bolgarija (turizem) 161.000 (- 13.000) din, Poljska 3.151.000 (- 180.000) din, Turčija 18.508.000 (+ 125.000) din in Španija 2.935.000 pezeta.

Pasivni kliringi: Češkoslovaška 145.651.000 (- 3.022.000) kron, Svica 3.789.000 (- 76.000) fr., Belgija 2.417.000 (+ 15.000) belg., Madžarska 22 milij. 240.000 (- 2.081.000) din in Romunija 9 milij. 870.000 (+ 241.000) din.

Izkazi emisijskih bank

Sviciarska narodna banka. Od 8. do 15. decembra je obtok bankovcev padel za 6.8 na 1.663.0 milij. frankov.

Poljska banka izkazuje od 30. novembra do 10. decembra nazadovanje obtoka bankovcev za 25.3 na 1.347.5 milij. zlatov.

Nemška Reichsbanka. V dobi od 8. do 15. decembra se je obtok bankovcev zaradi potreb božičnega prometa povečal za 30 na 8.022 milijonov mark.

Češkoslovaška narodna banka beleži od 5. do 15. decembra zmanjšanje obtoka bankovcev za 105 na 6.631.4 milij. kron in tudi zmanjšanje posojil.

Kontrola uvoza iz neklirinskih držav. Agencija »Jugoslovanski kurir«, ki izhaja v Belgradu, prinaša vest, da nam je v novem letu pričakovati razširjenje kontrole uvoza iz neklirinskih držav na nadaljnje nove predmete, da se tako omeji njih uvoz.

Dolna razlastitev židov v Italiji. Italijanski ministrski svet je dne 16. decembra 1938 sklenil odvzeti imetje na nepremičninah ter posest industrijskih in trgovskih podjetij židom, ki nimajo posebnih zaslug in zaradi tega večjih pravic kot ostali židje, če presega njih premoženje prej določeno višino. Vsi židje morajo prijaviti vso svojo nepremičninsko, industrijsko in trgovsko posest. Vsa ta posest bo upravljana po posebni upravi. Vsa posest bo ocenjena in dobe lastniki 4% posebne vrednostne papirje.

Borza

19. decembra.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt nepremenjen na 237.20—238.80.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 14.21 do 14.41, v Zagrebu na 14.20—14.40.

Grški bani so beležili v Zagrebu 37.34—38.04. Devizni promet je znašal v Zagrebu 13.502.763 dinarjev.

Ljubljana — Tečaj s primom.

Amsterdam 100 hol. gold.	2395.16—2409.76
Berlin 100 mark	1765.03—1778.91
Bruselj 100 belg.	741.94—747.—
Curij 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	205.66—207.72
Newyork 100 dolarjev	4373.51—4409.82
Pariz 100 frankov	115.67—117.11
Praga 100 kron	150.74—151.84
Trst 100 lir	230.95—234.03

Curij, Belgrad 10, Pariz 11.645, London 20.675, Newyork 442, Bruselj 74.425, Milan 23.25, Amsterdam 240.25, Berlin 177.30, Stockholm 106.45, Oslo 103.90, Kopenhagen 92.30, Praga 15.13, Varšava 83.50, Budimpešta 87.50, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.115, Buenos Aires 100.

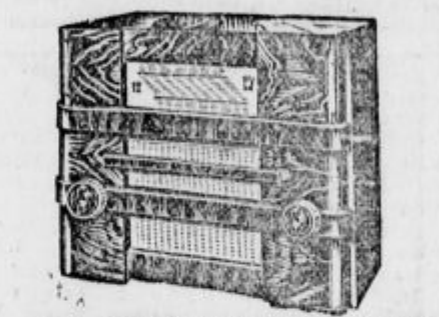
Vrednostni papirji

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 99.25 do 99.75, agrarij 60—61, voj. škoda promptna 466.50 do 468.50, bel. obv. 88.75—90, dalm. agrarij 88 do 89.50, 8% Bler. pos. 96—97, 7% Bler. pos. 89—91, 7% pos. DHB 98—99.25, 7% stab. pos. 97—99.—**Delnice:** Narodna banka 7.600—7.750, Trboveljska 180—190.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 99 bl. agrarij 61 bl., vojna škoda promptna 462—468, begl. ob. 87.50—90, dalm. agrarij 87.25—88.50, 8% Bler. pos. 96—96.50 (96), 7% Bler. pos. 89—91, 7% stab. pos. 96.50—98.25.—**Delnice:** Trboveljska 185 bl., Gutmann 47 bl., Osj. sladk. tov. 75—100, Osejska livarna 160 den.

Živina

V Ptujcu, dne 13. dec. t. l. Voli I. vrste 4.75 din, II. 4.50, III. 4; telice I. 4, II. 3.50, III. 3; krave I. 3.70, II. 3, III. 1.75; prašiči špeharji 8 do 8.50, pršutarji 7.25 do 7.75 din za 1 kg žive teže.—**Goveje** meso I. vrste prednji del 10 din, zadnji del 12, II. vrste prednji del 8, zadnji 10; svinjina 13 do 16, slanina 17, svinjska mast 18, čisti med 16 din, surove kože, goveje 9, telečje 11,

ORION

radio
TIPA 105
5-cevni super
DIN 3.150.—

RADIO r. z. o. z., LJUBLJANA, Miklošičeva 6
RADIOVAL, LJUBLJANA, Dalmatinova 13
RADIOVAL, CELJE, Kolenčičeva 6
JOSIP WIPPLINGER, MARIBOR, Jurčičeva 6

svinjske 7 din za 1 kg.—**Pšenica** 180 din, ječmen 200, rž 150, oves 150, koruza 110, fižol 200, krompir 50, seno 50, slama 25, jabolka I. 4.50, II. 3.50, pšenična moka 325 do 350, koruzna moka 250 din za 100 kg.—**Navadno mešano vino** pri vinogradnikih 4.25 din za 1 l. l. linejše, sortirano, novo-8, staro vino iz navadnih vrst grozolja 5, fino, staro, kvaliteto vino 10 din za 1 liter.

V Krškem, 13. dec. t. l. Voli I. vrste do 6 din, II. do 5, III. do 4; telice I. do 5, II. do 4, III. do 3.50; krave I. do 5, II. do 4.50, III. do 3; teleta I. do 7, II. do 6; prašiči špeharji do 10, pršutarji do 8 din za 1 kg žive teže.—**Goveje** meso I. vrste 10 din, II. 8, III. 7; svinjina 10 do 16, slanina 17, svinjska mast 18 do 20, čisti med 16 do 18, nepoprana volna din 16, oprana 20, goveje surove kože 8 do 12, telečje 10 do 14, svinjske 4 din za 1 kg.—**Pšenica** 150 do 200 din, ječmen 120 do 200, rž 130 do 200, oves 100 do 200, koruza 90 do 150, fižol 125 do 250, krompir 50 do 100, seno 40 do 75, slama 25 do 50; pšenična moka 300 do 350, koruzna moka 200 din za 1 kg.—**Navadno mešano vino** pri vinogradnikih 350 do 400 din, linejše, sortirano 400 do 600 din za 100 litrov.

Sah

Sahovski klub »Šempeter« v Ljubljani priredi drevi ob 8 v klubovem lokalu »pri Nacetu« brzoturir za prvenstvo meseca decembra in Božiča. Pogoji za udeležene je: točnost! Pol ure pred pričetkom brzoturiranja bo imel odbor kratko sejo. Prosim vse odbornike, da se držijo točno napovedanega časa. V četrtek se prične na I. kolo turiranja za prvenstvo l. 1938. Igramo s urami, dvakrat na teden. Podrobni razpis, tudi glede nagrad je v klubovem lokalu.

KULTURNI OBZORNIK

Dr. France Tomšič: Nemško-slovenski slovar

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, 1938.

Novi nemško-slovenski slovar, delo dr. Franceta Tomšiča, ki ga je izdala Jugoslovanska knjigarna, je ličen po zunanji opremi in bogat po vsebini. Tiskan je v drobnem tisku, kakor prejšnji Bradačev, a na boljšem, svetlobolem papirju, da upada slovarja za oko ni tako naporna.

Kdor bo primerjal Tomšičev slovar s prejšnjim Bradačevim, bo v Tomšičevem pogrešil marsikatero besedo, posebno sestavljeno ali izpeljano. Ali je zato morda novi slovar kaj pomanjkljiv? Nikakor ne. Kdor je vsaj malo vešč nemškega jezika, si bo take tvorbe z lahkoto sam sestavil in prevedel na slovensščino, zlasti še, ker bo v slovarju pri enem ali drugem delu našel najraznovrstnejše analoge izpeljanke ali sestavljenke. Ze med samim gesli, še bolj pa v obširni frazeologiji je toliko zgledov za nove besedne tvorbe v nemščini in za njih prevajanje v slovensščino, da bi bila še večja izpopolnitev ali celo kaka sistematika nepotrebna.

Dandanes najdemo skoraj v vseh slovarjih tudi oblikoslovje. Tako ima novi nemško-slovenski slovar temeljne oblike za sklanjatev in spregatev pri vsaki besedi posebe, ne več v posebnih vzorcih na začetku slovarja. Ta način je vsekar prikladnejši, ker vsakdo želi pri uporabi slovarja izgubljati čim manj časa. Največ novega pa je avtor uvedel v slovar s tem, da je lepo poslovenil premožna reka in stavke, kakor so zbrani v Dvornem stilističnem ali Sanders-Wältingovem ročnem slovarju in v Langenscheidtovem priručniku nemškega jezika. S tem je iz nemškega knjižnega in konverzacijskega jezika zajel dandanes žive besede in jim postavil ob stran enako živ in sodoben slo-

venski izraz. Kdor se bavi z nemškim branjem ali prevajanjem, se bo lahko prepričal, da nam slovar v stilističnem pogledu tolmači nemško frazeologijo v prav lepi slovensščini. Zbrana so sicer le najbolj praktična in potrebna reka, ki pa jih je kljub temu zelo veliko. Janežičev-Bartlov slovar ima prav bogato zbirko slovenskih besed, ki jih postavljajo v skupine z različnimi gesli, Tomšič pa to po novi metodi nadomešča s prevajanjem stilističnega slovarja. Mimogrede boji povedano, da bodo listi, ki so navezani na nemške vire in v naglici zapisejo marsikak grad germanizem, v tem slovarju našli dovolj prav lepih slovenskih besed in stavkov.

Slovar vsebuje toliko strokovnih izrazov iz različnih področij, da ga je lahko pripraviti za najsplošnejšo uporabo. Poleg najnovejših športnih, turističnih, filmskih izrazov najdejo zelo veliko besed in stavkov s področja tehnike, trgovine, sodstva, zdravilstva, pomorstva, vojaštva itd. Sestavljalec ni izpustil nič praktično pomembnega, tudi tujke, ki so v rabi več ali manj, so zbrane v slovarju. Res da se jih današnji knjižni jeziki po možnosti ogibljejo, vendar jih je še mnogo nenadomestljivih in nam morajo biti v tujem jeziku znane že zaradi pravopisa, končnice, spola, sklanjatev ali spregatev, ker nas sicer moti njih oblika v domačem jeziku. Tudi si v vsakdanji rabi tujega jezika nekako laže pomagamo s tujkami, zato je prav: da nam jih dvojjezični slovar ohrani. Dobro pa bi bilo, ko bi se tujkani povsod dostavila tudi nemška beseda, n. pr. Adresse f = Anschrift f, Aeroplan m = Flugzeug m.

Pri vsej obilici nemških učnih knjig, ki so izšle pri nas po svetovni vojni, nimamo Slovenci ene kolikor toliko popolne nemške slovnice, ki bi bila pisana s stališča naših jezikovnih potreb. Nemci so izdali poleg Dudna tudi slovnice za tuje narodnosti (n. pr. Krause-Nerger), pred kratkim je Deutsche Buchgemeinschaft v Berlinu izdala praktičen priručnik (Dr. Rohr, Rede, schreibe, rechne richtig!). To so nemške pomožne knjige za učenje nemščine kot tujega jezika. Za naše razmere in potrebe je pa vsakdo še najbolj navezan na nemško-slovenski slovar, ki mu navadno ostane skoraj

edini priručnik, zato naj bo čim popolnejši. Sestavlja je to gotovo imel pred očmi, zato je zbral v slovarju toliko besednega in stilističnega gradiva.

Ob knjigi, kakor je slovar, ki pride v roke najrazličnejšim interesantom, bo ta in oni imel svoje posebne želje. Vendar pa žepni slovar ne more zadovoljiti vseh takih želja. Glavno je, da nudi dobro izbiro besednega zaklada in kar se da točno in lepo prevajanje, kajti v slovarju bo vsakdo prav to iskal. V tem se novi slovar resnično odlikuje. Vse drugo, kar zadeva jezik, spada v slovnico, ki podaja pouk o jeziku sistematično, z zgledi in pravili. Kdor že pozna temeljno slovnico nemškega jezika, mu bo slovar najboljši pripomoček v nadaljnjem izpopolnjevanju nemščine. Oblike pregibnih besed so navedene ne le shematično pri vsaki besedi, ampak se še bolj odražajo v stavkih, ki so izbrani iz živega jezika. Nemalo stavkov je uporabnih naravnost za praktično konverzacijo. Prav zaradi tesne zveze z živim jezikom se v slovarju na mnogih zgledih neposredno praktično obdelana dosti težavna poglavja o rabi sklopnov, predlogov, pomožnih glagolov časa in naklona, tranzitivnih in intranzitivnih glagolov, poudarjenih in nepoudarjenih predpov. Ne sicer s pravili in sistematiko, pač pa z direktno metodo širi in utrjuje slovar jezikovno znanje ter v zelo pisanih drebrih gradi tvorbo živega jezika. Kot temeljito in aktualno delo, v katerem se le redkokje najde kak prav malenkosten nedostatek, bo gotovo prav dobro služil v vseh raznovrstnih strokah.—Cena vezani knjigi 100 din.

Spominska knjiga tehniške srednje šole v Ljubljani

Tehniška srednja šola je izdala ob petdesetletnici obrtnega šolstva krasno spominsko knjigo, ki dela čast zavodu in vsem, ki so pri njej sodelovali. Knjiga obsega 275 strani, krasi jo cela vrsta posebnih klisjev. Vsebinsko je zelo pregledno razdeljena na štiri dele. Prvi del je posvečen tehniški srednji, delovodski, moški in ženski obrtni

šoli v Ljubljani. Zanimivo opisuje zavodovo zgodovino in njegov ustroj, delovanje arhitektonsko-gradbene, strojne, elektrotehniškega, mizarškega, strugarskega, umetnostno-obrtnega oddelka, delovanje ženske obrtne šole in banovske šole za glasbilo. Tu najdemo tudi opis in načrte šolske zgradbe, število učencev in frekvenco zavoda, dijaške ustanove in podpore ter populu seznam učnega osebja, absolventov in absolventk.

V drugem delu je vrsta splošnih spisov, ki govorijo o absolventih tehniške srednje šole in o visokoškolskem študiju, o strokovni organizaciji diplomiranih tehnikov, o absolventih delovodskih šol v praksi, o umetnostno-obrtnem šolstvu in umetnostni akademiji ter o ženskem obrtnem šolstvu.

Tretji del prinaša članke najrazličnejših strokovnjakov o obrtni in industrijsko nadaljevalnem šolstvu, o tekstilni šoli v Kranju, o državni moški obrtni šoli za pletarstvo v Ptujcu, o državnem osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani, o mestnem deklisnem zavodu »Vesna« in ženski obrtni šoli v Mariboru, o bivši strokovni šoli za mizarstvo v Kočevju in bivši puškarski šoli v Kranju, o bivši učni delavnici za košarstvo v Radovljici, o pospeševanju obrta in strokovnih tečajih Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Kratko in zanimivo so opisani tu številni zavodi, o katerih ve široka javnost le malo.

Cetrti del so posvetili obrtnemu in tehniško-industrijskemu šolstvu v Jugoslaviji. Tu najdemo popolno statistiko vseh slinih šol v naši kraljevini.

Knjiga ima torej zelo pestro in zanimivo vsebino; njeni prireditelji so približili tu marsikaj, kar bi se sicer izgubilo ali pozabilo. Članke so napisali znani šolski strokovnjaki, člani učnega osebja in pa zavodovni absolventi. Delo je dragocen in vestno zbran donesek k zgodovini našega strokovnega šolstva. Je najboljša informativna knjiga za vsakogar, ki se zanima za to važno panogo narodne prosvete. Kupil naj bi jo pa tudi vsak zavodov absolvent kot lep spomin na dijaška leta. Odlično knjigo, ki velja samo 50 din, toplo priporočamo. Naročite jo pri ravnateljstvu Tehniške srednje šole v Ljubljani.

1939 - »leto presenečenj«

»Preroki« že ponujajo svoje napovedi za prihodnje leto

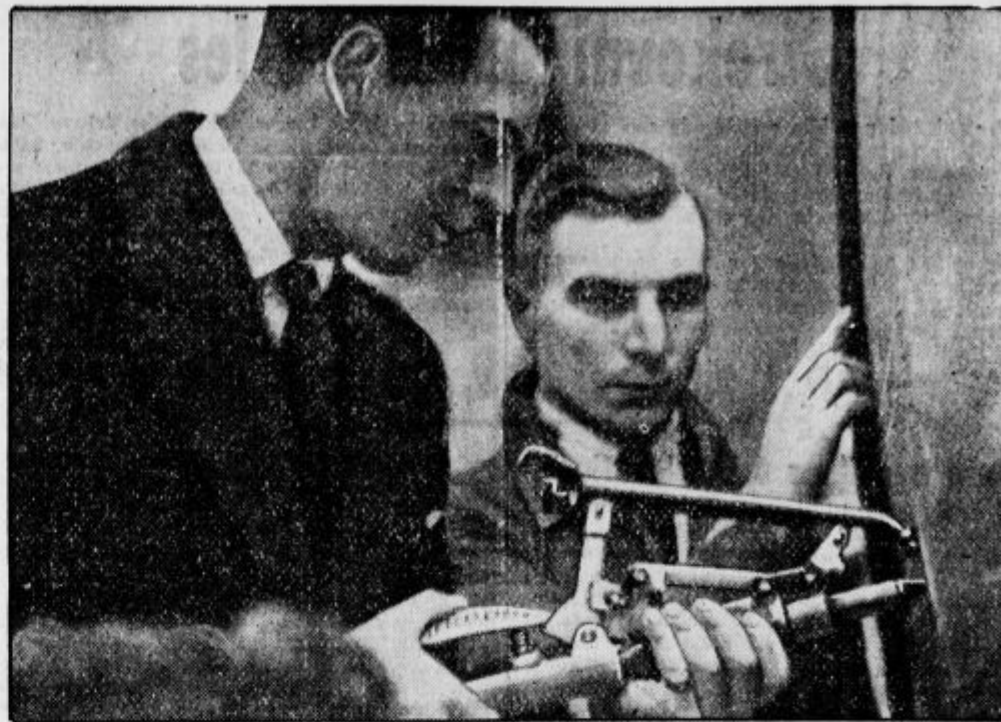
Pred nastopom vsakega novega leta se v vseh deželah javljajo preroki, ki ponujajo in prodajajo napovedi za prihajajoče leto. Svet tem prerokovanjem verjame, ali pa tudi ne, prebira pa jih z večjim ali manjšim zanimanjem, kakršno je pač prazno-verje. Ko pa kak dogodek nastopi, pa vsi radi pravimo: »Saj sem vedel... saj je bilo prerokovano, itd.« Takim prerokom se delo najbolj obnese v velikih mestih, kjer je med večjim številom prebivalstva tudi praznovernih in obenem petičnih ljudi več. V naslednjem članku poročamo o nekem takem preroku, ki sedaj šari in prodaja svojo daljnovidnost po Parizu.

Ta preok je Maurice Privat in živi sicer v mestecu Monaco. V prejšnjih letih je bil tudi sodalavec francoskih politikov Clemenceau-a in Poincaré-a. Vsako leto izda preroki koledar. V koledarju za l. 1937, pa tudi za l. 1938 je napovedal nekatere dogodke, ki so se potem res zgodili, zlasti je do dneva točno napovedal priključitev Avstrije k Nemčiji. Koledar za l. 1939 je izdal pod naslovom »Leto presenečenj«, kot uvodno misel pa mu je dal besed publicista Barbeyja d'Aurevilly: »Tu pobijajo velike ljudi.« Koledar je izšel pozno poleti 1938 in obsega že napovedi za jesen in sa se nekatere uresničile, nekatere pa tudi ne.

O novem letu enapoveduje sledeča »presenečenja«: 21. januarja 1939 bo neki francoski parnik na vožnji v domače pristanišče doživel brodomol, moštva in potnike pa bo rešil neki angleški parnik. Mesec pozneje bo izbruhnil oster spor zaradi kolonij. Kljub grožnjam z vojno napovedjo pa jih nihče nikomur ne bo odstopil. L. 1939 v nobenem pri-

bo spet vrnila k Franciji in polkovnik Beck bo moral svojo politiko izpremeniti, ali pa se bo moral umakniti novim smerem. Papež bo Rim zapustil in bodo izvolili novega. Italija se bo vrnila k političnemu in gospodarskemu liberalizmu. To leto bo tudi konec intervencij v Španiji. Za Romunija bo to leto zelo srečno ker bo šla za svojim starim nagnjenjem k zahodnim državam. Tudi za Holandijo bo novo leto zelo dobro in se bo bližala čimdalje večjemu blagostanju. V drugi polovici leta se bo Roosevelt obrnil na Društvo narodov, naj prepreči vojno. Skoro soglasno bo ponovno izvoljen za predsednika Združenih držav. Judje v Palestini ne bodo našli »obljubljene dežele«, kljub temu pa bo vprašanje beguncev rešeno. Konec koncev bo 1939. leto oddiha, vojne ne bo prineslo še nobene, čeprav bo že metalo nieno senco. Vsekakor pa bodo v tem letu zagledali luč sveta mnogi bodoči veliki državniki, o katerih pa bodo šele naši vnuki mogli reči, ali je bilo njihovo delovanje za človeštvo blagodejno ali ne.

Tako ta Maurice Privaj telovadi po bodočnosti. V političnih napovedih ni mogel prikriti, da nagnjenjem neke določene skupine želi več uspeha, kakor pa drugim skupinam. Kakšni nagibi so ga vodili v drugih točkah, je pa seveda preširoko polje za raziskovanje in morda tudi premalo pomembno. Da pa se bo med vsemi ljudmi na svetu tudi prihodnje leta rodil kak velik državnik — to pa pač ni taka prerokba, da bi morali zaradi tega Privata imeti za »vozni red« človeške usode za leto 1939.

Vojvoda Kentski v tovarni za letala. Pred kratkim je vojvoda Kentski obiskal znano angleško tovarno za letala »Armstrong«. Po ogledu je z velikim zanimanjem preizkušal aparat za električno varjenje kovin.

Komunizem je uničil Vladivostok

Vladivostok, kar pomeni »vladar istoka — vzhoda«, je bil že od nekdaj središče najbolj vzhodnega dela velike azijske Rusije, vrata v Tihy ocean in točka, kjer se je slovanski svet stikal s kitajskim in japonskim. Boljševiki so poleg gospodarskega in političnega pomena, ki ga Vladivostok ima že po svoji legi, po svoji nestrpnosti, vsilili še svoj svetovni nazor in so mesto napravili za centralo komunizma. Sedež pravljivega maršala Blücherja je bil sicer Habarovsk, pa kljub temu je Vladivostok vseskozi veljal za glavno oporišče komunistične propagande za Azijo. Komunizem je morda res napredoval, dokler pač je, mesto pa je propadalo. Majhno luč kakšne so danes tam razmere, nam daje članek v moskovskih »Izvestijih«, ki takole piše o zastoju mesta:

»Veliko industrijsko in trgovsko mesto Vladivostok ima kaj neurejeno občinsko gospodarstvo in zelo slabo trgovino. Vodovod je skrajno pomanjkljiv. Pozimi je velik del napeljave neraben. Tudi kanalizacija slabo deluje. Obrežje zaliva »Zlati roge in izliv Amurja sta zamašena z od-

padki in navlako. Ob cesti »Lajtnant Schmidt« bi se dala napraviti krasna avenija, sedaj pa je tam odlagalništvo za smeti, odpadki in umazanija. Na cestah v mestu in na prometnih zvezah, ki vodijo iz okolice, vladajo razmere, kakršne bi komaj našli na vasi. V dveh zadnjih letih ni bila tlakovana nobena cesta in noben trg ni bil popravljen. Ribištvu tu zelo cvete, morje je silno bogato na ribah. Toda poskusite kdaj v kaki trgovini dobiti sveže ribe. Ne bo se vam posrečilo. Vladivostok nima niti ene mlekarne. Ljudske kuhinje in skupne obednice imajo kaj malo izbire... In takih pomanjkljivosti bi lahko našli neskončno vrsto.«

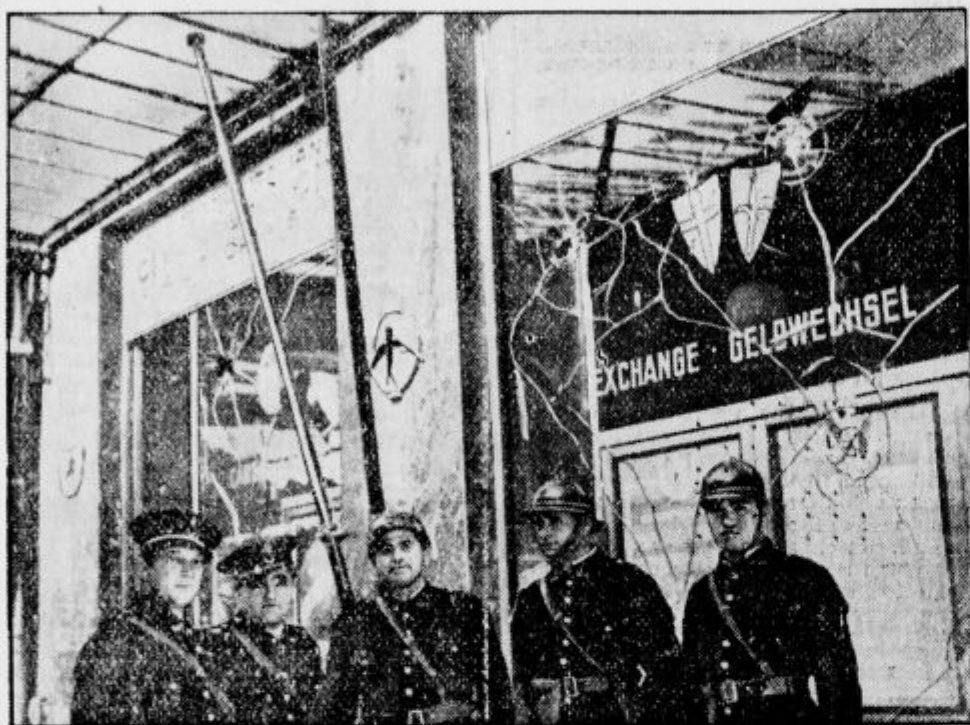
Pa se je šele začelo...

Največja zvezda na nebu

Znani zvezdoslovec Oton Struwe je s svojimi raziskovanji izmeril in ugotovil, da je spremljevalec zvezde »Epsilon Aurigae« največja doslej znana zvezda na nebu. Doslej je na raziskanem nebu za največjo zvezdo veljala zvezda »Antares« v zvezdju Skorpiona, rdeča zvezda prve velikosti. Nova velikanca na nebu je za prosto oko seveda nevidna, ker sveti samo z infrardečimi žarki. Odkriti jo je bilo mogoče samo na ta način, da v gotovih razdobjih zakriva luč svojega meseca, ki ga obkroža. Odlikuje pa se ta zvezda po svojem neizmerno velikanskem premeru. V merah planetnega sistema, po katerem je sonce v središču, bi ta zvezda s svojim obsegom segla še na stotine milijonov kilometrov čez pot Saturna. Seveda pa je snov te zvezde, prav tako kakor tudi »Antares«, zelo rahla. Njena gostota je tako majhna, da je zvezda skoro prozorna in se vidi skozi njo. Je pa iz joniziranega plina, ki je za gotove žarke nepreviden in jih odbija. Opaziti jo je mogoče samo z največjimi daljnogledi. Sedaj zvezdarne poskušajo, da bi jo ujele na infrardeče plošče. Temperatura na tem spremljevalcu je zelo nizka, —750 stopinj, to je najnižja, ki je bila sploh kdaj merjena. Na površju zvezde »Epsilon Aurigae«, ki je sonce za tega spremljevalca, pa znaša toplota nad 1000 stopinj.

Sueški prekop naj bi pognali v zrak?

Sueški prekop je spet stopil v središče vsega političnega zanimanja. Angleški pisatelj Campton Maceknie je pred kratkim v nekem angleškem časopisu napisal članek, v katerem s svojim podpisom in na videz popolnoma resno predlaga, naj merodajni krogi ta nesrečni prekop enostavno spravimo s sveta. »Poženite Sueški prekop v zrak,« potem bomo končno že imeli mir in ne bo nobenih skrbi več za našo pomorsko pot v Indijo.« Seveda njegovega predloga še nihče ni resno vzel, kaže pa, kako radi bi se nekateri otrsli te napetosti, ki leži nad človeštvom.

Po demonstracijah proti Italiji v Tunisu.

Pri demonstracijah v Tunisu so demonstranti razbili izložbeno okno uradnega italijanskega potovalnega urada, ker je v njem visela slika Mussolinija. V ospredju vojaki francoske mobilne garde.

meru še ne bo prišlo do vojne. Italija bo imela gospodarske težave in bo skušala vojno v Afriki zaključiti. Tudi Nemčija bo zaslala v kočljiv gospodarski položaj. Pretrgala bo zvezo z enim izmed zaveznikov, ne da bi s tem kaj veliko pridobila. Sovjetska Rusija bo poslala svoje čete v Azijo. Japonska bo skušala skleniti mir. V zahodnih evropskih državah bodo divjale otroške bolezni. V političnem svetu bo prevladoval boj za kolonije, pa brez izida. Združene države Severne Amerike bodo na novo znižale vrednost svojega denarja. Zveza narodov bo živel, komunizem bo povsod na umiku. Letalstvo bodo povzdignile velike iznajdbe, vendar pa bodo v letu 1939 na tem polju tudi velike nesreče. Dan 10. marca, ko je bila pred letom dni Avstrija priključena k Nemčiji, bo spet odločilen. Z 21. marcem pa se bo vse obrnilo na bolje. Gledališča bodo kriza preživela in bodo njihovi dohodki hitro naraščali. Politična kriza pa še ni premagana, 17. junija, 17. septembra in 17. decembra se bodo ponavljale vojne grožnje. Zadnje grožnje se bodo za enega izmed prizadetih slabo končale. Nesreč na morju bo največ v času od aprila do erede oktobra, posebno težko nesrečo je pričakovati 13. julija. Neki zdravnik bo iznašel uspešno zdravilo proti raku, s čemur bo ta bolezen znatno ustavljena. Leta 1939 gotovo ne bo prišlo do vojne, za l. 1941 ali 1942 pa tega ni mogoče reči s tako gotovostjo.

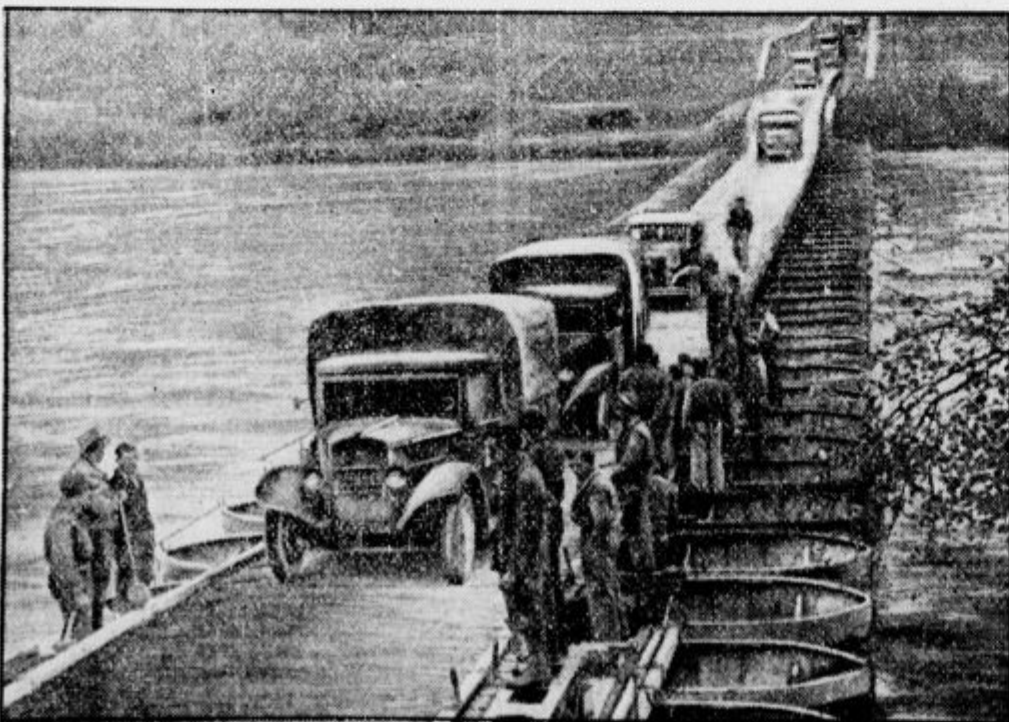
Predsednik francoske republike Lebrun bo moral iti na potovanje po marju, ker bo zaradi smrti v angleški hiši potreben njegov žalni obisk. 4. marca bo v veliki nevarnosti, pa ji bo ušel. Nato se bo umaknil v pokoj, ker l. 1939 poteče njegova doba. V Angliji bodo kraljevi bratje dobili važne naloge. Za vojvodo Windsorskega pa bo važno in odločilno šele leto 1941. Opozicija proti takratni angleški politiki zraste, pa nima sreče. Poljska se

50.000 knjig pod skupnim naslovom: Kolonije

Da se Nemci zelo zanimajo za kolonije, je splošno znano. Manj pa je znano, kako sistematično se to zanimanje goji in strokovno izpopolnjuje. K zunanjim sredstvom te sistematike spada tudi velika »Nemška kolonialna knjižnica« v Berlinu, ustanovljena že l. 1882 (obnem z Društvom za kolonije, ki se je l. 1887 združilo z Nemško kolonialno družbo). Danes je knjižnica last Državne kolonialne zveze, dostopna pa je vsakomur, ki se zanima za ta vprašanja. Tekom let je narasla na 50.000 zvezkov in tudi danes ji merodajni krogi posvečajo največjo pozornost in jo podpirajo. Poleg tega zaklada knjig je knjižnica naročena tudi na okrog 300 časopisov in revij, nemških in inozemskih. Zbirajo se tudi vse važnejše izjave, ki v tem ali onem delu sveta padejo v zvezi s temi vprašanji, parlamentarni govori, razprave pomembnejših politikov, naj bodo objavljene kjerkoli. Skratka: v tej knjižnici je zbrana ogromna snov, ki more priti v poštev s kolonialnimi zahtevami, bodisi v političnem ali gospodarskem pogledu.

Udarec s trdim predmetom.

Mešetar Jaka je prišel pred sodnika — zaradi težke telesne poškodbe.
»Ali priznavate, da ste natakarka Frica v gostilni N. s trdim predmetom udarili pa glavi, nato vam je ta prinesel na mizo zrezek?«
»Priznavam, gospod sodnik.«
»S čim ste ga udarili?«
»Z zrezkom, gospod sodnik.«

Pontonski most na Ebru.

Pri prehodu čez reko Eber so morale Francove čete zgraditi takle pontonski most, preko katerega je vojska mogla prekorati široko reko. Prejšnjega starega so rdeči ob umiku popolnoma razbili.

Trda borba za žensko svetovno prvenstvo v drsanju.

Pri lanskoletnih tekmah za žensko prvenstvo v drsanju v Stockholmu je evropska prvakinja Cecilia Colledge (slika levo) ostala na drugem mestu. Prvo mesto si je priborila njena rojakinja (obe sta iz Švedske) Megan Taylor (slika desno). Z vztrajnim treningom se je Cecilia Colledge pripravljala na letošnje tekme, si je z lepo zmago 1887,5 točk priborila toliko željeni naslov »svetovne prvakinje v drsanju«.

Prosvetna zveza v Ljubljani

Je letošnja jesen privedla nad vse zanimiva predavanja, ki posegajo globoko v samobitnost slovenskega naroda. Kot novo odkritje je bilo predavanje: Naše državne pravne starine (dr. J. Mal), katero nas je seznanilo s prvimi dokazi naše samobitnosti. Drugo predavanje, ki je odgrnilo zavese naših zgodovini, je imelo naslov: Važni dogodki v zgodovini slovenskega naroda, predavanje je mojstrsko podal g. prof. Silvo Kranjec. Tretje ni manj nacionalno vzgojno je bilo predavanje g. dr. Ivo Česnika: Nacionalna in mednarodna usoda Slovencev in Slovenije, katero je pokazalo, kakšnega pomena so Slovenci in slovenska zemlja za Jugoslavijo in obratno. Širšim slojem nepoznanih stvari: Naseljevanje Slovencev je mojstrsko izdelal g. prof. dr. Pavel Blaznik. So to težja predavanja, vendar so jih g. g. predavatelji podali v lahko umljivi obliki in besedi, nekatera pa so bila tudi opremljena s skioptičnimi slikami. Tudi na tem polju je Prosvetna zveza zastavila globoko brazdo v slovensko zemljo. Vsa ta predavanja so izšla v Vestniku Prosvetne zveze in so obvezna, da jih v letošnji zimski sezoni obdelajo v vseh prosvetnih društvih po deželi. Zato društva opozarjamo, da točno izvršijo svojo dolžnost, katero jim to pot nalaga Prosvetna zveza kot narodno dolžnost. Zadnje predavanje: Pogled v sodobno Palestino katero je imel g. univ. prof. dr. A. Snoj, je bilo zopet nad vse zanimivo. Popeljal nas je predavatelj na kraje stare Cezareje. Pri tej priliki smo zvedeli, da biva tamkaj naselbina Bošnjakov, ki so se pred dobrih 50 leti izselili iz Bosne v Cezarejo. Tudi obisk v židovskih kolonijah je bil nad vse zanimiv. Zato so obiskovalci bili zelo hvaležni predavatelju za ta lep večer.

Za prihodnji prosvetni večer, ki bo v četrtek 22. t. m. v veliki dvorani Uniona ob 8, nas bo presenetila Prosvetna zveza s prvim slovenskim kulturnim zvočnim filmom »Mladinski dnevi« v Ljubljani. Uvodno besedo bo imel g. dr. Karel Capuder.

Časnikarski koncert

Tudi letos je časnikarska prireditev, ki se je vršila 1. decembra na Taboru — nad vse pričakovane lepo uspešna. Seveda pa je bil tako kot ponavadi glavni uspeh zgoščen v izredno velikem obisku in v odkritosrčni zabavi, dočim je imel prvi — koncertni del (zopet kot ponavadi) zelo pisano in v zunanost učinkovito podobo. Pripominjamo pa, da je tak sestav sporeda zelo razumljiv in najbrž res edino izvedljiv spričo celotne atmosfere, ki vlada redno na tej prireditvi, namenjeni bolj prijetnemu oddihu, kot pa resnemu umetniškemu uživanju.

Po redu, kot so nastopali v koncertnem delu razni sodelujoči izvajalci, smo poslušali najprej moški pevski zbor »Grafikac«, pod vodstvom pevskega D. Cerarja. Zborovo petje je bilo lepo ubrano in dobra svojstva, ki smo jih pri tem zboru že spoznali, so se javljala tudi sedaj. — Opera pevka Vera Majdičeva, ki se je po daljši odsotnosti vrnila zopet v domovino, je zapela zbranemu občinstvu nekaj samospevov. Vrednote njenega petja in prijeten značaj glasu samega, vse je dalo pripadnost njenemu nastopu. — Tenorist Marij Šimenc je kljub prestopu svojega pevskega vrha še vedno velik ljubljenski občinstva; to je dokazal tudi s svojim petjem na tej prireditvi, kjer so ga poslušalci sprejeli z vso naklonjenostjo. — Plesalka Gizela Bravničarjeva je graciozno in z občutkom za razpoloženje zaplesala »Valse triste«. Ljubezni pa je bil tudi nastop njenih dveh malih učenk, ki sta prav v stilu odraslih zaplesali planinski ples. — Violončeliste so redke primer v izvajalskem svetu. Zato smo ob tej priliki s toliko večjo pozornostjo spremljali nastop Oli Jerajev, ki nam je ob klavirski spremljavi očeta Karla Jeraja zaigrala nekaj nikakor ne lahkih skladb za ta lep instrument. — Opera pevka Mila Kogejeva si je s svojim samozavestnim nastopom, s svojim sočnim petjem in lepim podajanjem nekaj samospevov popolnoma pridobila naklonjenost poslušalstva. — Prav podobno pa tudi mlada sopranistka Valerija Heybalova, pri koje petju privlačuje še posebno mladostna svežina in prožnost polnega sopranskega glasu. — Vse pevke so liste je spremljal na klavirju operni dirigent Anton Neffat z njemu lastno vneto in poglobljeno v stvar. — Koncertni del je zaključil nastop vojaškega simfonijekega orkestra. To prednašanje je bilo razveseljivo, ker se je čutilo, da je dobil orkester v novem dirigentu podpolkovniku Herzogu mojstra, ki pozna umetniške in posebej orkestralne postavbe in ki bo zato znal voditi svoj ansambel k novim uspehom — kar bo posebej ugodno za naše koncertno življenje. V. U.

Krašnja

Običajnega Tomaževskega sejma dne 21. decembra v Krašnji ne bo zaradi silnavke in parkljevke v sosednjih občinah.

Dolores Wieser:

Podkornoški gospod

Roman. — Poslovenil Janez Pucelj.

Nartej stoji z rdečimi lici in svetlimi očmi pred starcem, ko ga ta preizkuša s svojimi pogledi. Veselje, da se spet vidita, mu jasno in ponosno spreletava ude. Je velik trenutek zanj: če reče Flegar »dobro«, tedaj je dobro, in če reče Flegar »slabo«, tedaj se pravi: močiti in pritrđi.

»Lepo, da si prišel,« meni Flegar in se težko sesede na klopi.

Zdaj stopi čez prag tudi Anderč in za njim pride Kristof, najstariji, ki ima plave lase in je hladen in zelen, kakršna mu je bila rajna mati, ki ni nikdar rada videla, da se »divji pankerc« igra z njenimi otroki. Ni mu pa mogla prepovedati, hoditi v hišo, ker se je bil mož kar »do nozega zagledal« v Nartēja.

Mladi ljudje si stiskajo roke; začno se na veliko spravevati in si pripovedovati. Katrica pogleduje vedno spet skozi kuhinjske duri in gleda debelo, prestrašeno, ko pripoveduje Anderč tako divje, kako se bo »vojskoval« in prebadał s kopjem. Še bolj vroče pa ji prešinjajo ude kratke, gotove besede Nartēja. Nartej govori malo in pahne samo zdaj pa zdaj kak pah prijatelju med goste besede. Toda v glasu mu zveni nekaj kakor zamolkel zvon in kadar odpre rjavo roko na mizi in jo spet zapre, se Katrici zdí, kakor da mu mora kaj povedati. Toda mali Katrici ne pride nič na um in je zato vesela, da ne pogleda Nartēja nobenkraj, pa prav nobenkraj tja čez.

O Turkih govore, moj Bog, o strašnih ajdih! Na trgu govore ženske tudi dostikrat o njih. Ampak, da hoče Anderč zdaj že spet oditi, ko je vendar komaj prišel, to je jako žalostno. In Nartej — — — ?

Nartej ne pravi prav za prav ničesar k vsemu temu. Sedi popolnoma tiho in roki se mu okle-

Tudi ti bi radi obhajali vesel božič

Medicinska znanost je iznašla nov način zdravljenja na kirurškem polju, namreč prenašanje krvi zdravega človeka v bolnega. Potreba je mala operacija: kirurg odpre krvodajalca kakor tudi bolniku žilo in z aparatom prenese življenjski sok — kri naravnost v žile bolnika v običajni količini 500 ccm, torej pol litra. Ker so krvodajalci večinoma brezposelni — samski, pa tudi družinski očetje — jih je uprava ljubljanske splošne bolnišnice po končanih zdravniških preiskavah priznala za stalne krvodajalce, ki dobivajo za vsako izvršeno transfuzijo krvi po 250 dinarjev. Ker noben krvodajalec ne more oddajati svoje krvi tolikokrat, da bi mogel z navedeno nagrado vzdrževati sebe in dostikrat tudi številno družino, propadajo vsi telesno in gmotno vedno bolj in bolj. Imajo vedno manj moči in krvi in zdravja, kolikor bolj se zgoščajo rane na njihovih rokah. Zaradi pogostih transfuzij pešajo njihove roke, da niso več zmogljive težkega dela, pa čeprav je bil kdo prej še tako močan in krepak.

Ni jih veliko. Kakšnih dvanajst jih je, pa vendar pomenijo kar veliko številko. Krvodajalci se razlikujejo po krvnih skupinah, ki se označujejo s številkami, 4, 3, 2. V skupino 4 jih spada šest, ki so v času dveh let in pol oddali svojo kri 159 bolnikom. Oddali so 59.000 ccm krvi. Vsak iz te skupine je dal kri za 27 bolnikov. V skupini 3 so trije krvodajalci. Ti so oddali svojo kri 68 bolnikom in sicer okrog 34.000 ccm. Tako je vsak iz te skupine oddal kri približno 23 bolnikom. V skupini 2 so tudi

trije krvodajalci, ki so dali 25.000 ccm krvi 49 bolnikom. To so samo povprečne številke, ki pa dovolj jasno govore za žrtve krvodajalcev. Pomislimo samo, da je v dveh letih in pol dobilo od njih 276 bolnikov 138 litrov krvi. To kri je dalo 12 krvodajalcev. Od navedenih prenosov krvi je bilo 90% takih, ki so se popolnoma posrečili ter so bolniki ozdravili. Številnim ljudem so rešili življenje za male nagrade. To dovolj govori o njihovi nesebičnosti in požrtvovalnosti.

Zato so krvodajalci gotovo upravičeni, da se obračajo na javnost s posebno prošnjo. Vse živi sedaj v pričakovanju lepih božičnih praznikov. Morda bodo dobri ljudje našli tudi za krvodajalce kako drobitnico dobrot, ki jih bodo za praznike imeli na svoji mizi. Vsakdo praznuje božič v krogu svojih otrok in prijateljev. Tudi naši krvodajalci so družina, tudi ti bi radi preživeli veselo praznike, vsaj v neki meri podobno tistim praznikom, kakor jih bodo preživeli mnogi iz številnih tistih bolnikov, ki so si z njihovo krvjo popravili zdravje in podaljšali življenje. Pa sredstva naših krvodajalcev tega ne dovoljujejo. Zato prosijo javnost, da se jih vsaj v tem tednu spomni ter jim priskoči na pomoč s prostovoljnimi darovi. Vsak najmanjši dar bodo s hvaležnostjo sprejeli, vsaka dobrota jim bo olajšala njihovo bedo. Darila bo sprejemal z dovoljenjem uprave vratar splošne bolnišnice v Ljubljani od srede, 21. dec. naprej.

Jesenice

Indekse in vsevrstne kopirne knjige v trgovini Krekovega doma.

Sport

Cecilija Colledge pred Megan Taylor

V torek so se vršile v Londonu angleška tekmovalna za prvenstvo v umetnem drsanju. Kakor je bilo pričakovati, se je vršil velik dvoboj v ženskem delu tekmovalja med evropsko prvakinjo in lanskoletno državno prvakinjo Cecilijo Colledge in svetovno prvakinjo Megan Taylor. Colledge je pri zadnjih svetovnih prvenstvih za dame s Stockholmu nepričakovano izgubila napram svoji rojakinji Taylorovi. Sedaj pa je Colledge pokazala uspehe svojega ostrega treninga in je zasluženem premagala Megan Taylorovo z 1887,5 točkami. Drugo mesto je zasedla Megan Taylor z 1838,5 točkami; tretje pa Daphne Walthe z 1888,6 točkami. Tudi v drugih tekmovaljih so se lanski prvaki uspešno borili. Pri moških je zmagal Graham Sharp z 1859,4 točkami, zakonski par Cliff pa se je z uspehom uveljavil v tekmovalju parov.

Svetovni rekorder Nikkanen se je ponesrečil

Preteklo nedeljo je za las ušel smrti svetovni rekorder v metanju kopja, znani finski atlet Nikkanen. Peljal se je namreč v prikolici z drugim svojim športnim tovarišem Raine Lampinom, ki je odlični motodirkač; poleg teh dveh je bil zraven še neki tretji športnik. Na nekem ostrem ovinku je zletel motor s ceste in je napravil salte mortale. Na mestu je bil mrtev tretji spremljevalec Väia Kasha, dočim je dobil Lampiner, ki je vodil motor, težje notranje poškodbe in le Nikkanen je najhujše odnesel pete. Njegove poškodbe na roki in na obrazu so manjšega značaja in je bil že naslednji dan odpuščen iz bolnišnice. Smrtno ponesrečenje Kasha je bil dobro poznan kot metalec diska in krogle.

Finski stražniki in sprevodniki se uče tujih jezikov

Od 150 stražnikov v Helskini zna največ 10 od njih nekoliko švedsko. Sedaj pa so uvedli zanje tečaj in se uče po skupinah švedsko, angleško in nemško. Ravno tako so pričeli s tečaji za osebe cestne železnice in omnibusov. 570 oseb se je takoj prijavilo za nemške in angleške tečaje.

Madžari se vadija v metu kladiva

Doslej na Madžarskem niso poznali lahko-atletске discipline metanja kladiva. Pred kratkim pa so imeli v Budimpešti madžarsko prvenstvo v metu kladiva, ki je prineslo presenetljive rezultate. Pri tem prvenstvu pa ni bil navzoč noben merodajni človek, niti oficijelno od madžarske lahkoatletске zveze niti kdo drug. Tako sta se pojavila samo dva metalca in en reporter sama na igrišču. Poročevalec je potem v listih objavil kako je atlet Kemony zalučal kladivo 45,09 m daleč in je postal tudi tozadevno pismo lahkoatletski zvezi. Ta se je z ozirom na to ojunala in je soglasno sklenila, da bo v bodoče posvečala večjo pozornost metanju kladiva.

Ne bo olimpijske štafete z bakljo

Na finskem odločno demantirajo vesti, ki izvirajo iz Nemčije, da bo tudi o priliki prihodnjih olimpijskih iger štafeta z baklo na progi Olimpia —Helsinki. Finci vztrajajo na tem, da bodo izvedli čisto športno olimpijado in se bodo vsemu kar je teatralnega izognili.

Ameriški sprinterji in skakalci nedosegljivi

Letošnja lista najboljših ameriških lahkoatletov nam nazorno pokaže, s kakim številom prvostvornih sprinterjev in skakalcev razpolagajo, katerim nasprotniki drugih kontinentov še zdaleka niso dorasili. Drugačna je stvar v metih, kjer razpolaga s prvostvornimi močmi Evropa.

Ameriški sprinterji so najboljši na svetu. V njihovih rekordnih listi dobimo kar sedem ljudi, ki so letos tekle 100 m pod 10,5, in sicer: Johnson 10,2, Ellerbee in Walker 10,4, Allen, Jeffrey, Greer in Wolcott 10,5. V teku na 200 m je prišel Jeffrey na 20,6, Lewis na 20,8 in nadaljnjih pet najdemo še pri znakih 20,9. Po zmagi, ki jo je izvojeval Mallot nad Harbigom v teku na 400 m, velja brez dvoma za najboljšega tekača na svetu v tej disciplini. Njegov čas 46,6 je naravnost fantastičen. Woodruff, Belcher in Miller tečejo tudi pod 47 sekundami. Na 800 m sta manjkala letos Ribonson in Cunningham in zato je zaznamovati v tej disciplini nazadovanje napram zadnjim letom. 1500 m je pretekel novi mojster Venzke v času 8:49,4, kar je zelo odličen čas. Velik napredek so napravili Amerikanci in dolgih progah, vendar še zaostajajo za Finci.

V tehliž čez zapreke so Amerikanci brez konkurence na mednarodnem polju. Walcott je na kratki progi rabil samo 13,9 sek., to je čas, kateremu se noben nasprotnik niti približati ne more. Ravno tako je odlični čas Pattersona na daljši progi, katero je pretekel v 52,8 sek. V skoku v višino pride najboljši Evropejec šele na dvajseto mesto, Amerikanci so spredaj. Ravno tako je skok na daljavo zasaden v prednjih vrstah po Amerikancih, ki so tudi gospodarji v skoku ob palici, kjer je letos skočil Day 4,45 m visoko. Nazadovani so pa ameriški atleti v metih.

Obvestila športnih zvez, klubov in društev

SK Reka. Drevi ob 20 bo seja uravnega in prreditvenega odbora v gostilni Oblak (Bučar) na Triški cesti. — Tajnik.

Drevo ob 26. uri priredi Slovensko planinsko društvo predavanje o divjadi v gorah, in sicer v Bell dvorani hotela Union. Predavatelj bo g. dr. Herfort Joza, ki bo pokazal tudi številne skioptične slike iz življenja našega planinskega življenja. Planinci pridite v čim večjem številu na zanimivo predavanje.

POCENI BLAGO

lepo božično darilo že od 5 din naprej, pa tudi boljše kvalitete dobite pri

TRPINU, MARIBOR, VETRINSKA ULICA 15.

Trilysin BIOLOŠKI TONIKUM ZA LASE

z novo delujočo tvarino je priznan kot izvrstno sredstvo proti prhljaju in izpadanju las.

Trilysin -MASTEN

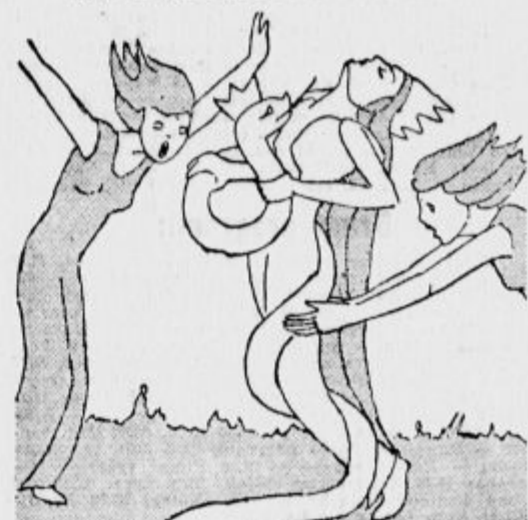
vsebuje poleg preizkušanih delujočih sestavin Trilyšina tudi fino razdeljen dodatek masti, ter služi odlično onim, ki imajo suhe, trde in nelepe lase.

Trilysin MASTEN IN BREZ MASTI

Kontli Ahačič:

15

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

Nekoč odjezdí z družicami daleč od doma, prav do meje očetovega kraljestva. Tam se sprehodi in nabira poljsko cvetje. Nenadoma pa se priplazi orjaška kača z zlato krono na glavi. Vsa okamenela zre v rajsko lepi obraz kraljičine Marjetice. Potem pa se urno ovije njenega telesa, sikne in piči Marjetico na njeta, rdeča kot mak.

Prav nič ne reče Marjetica. Le glava se ji skloni, kolena se ji upognejo in krasotica se zgrudi na zeleno rušo. Kača pa se vije okrog nje in sika in sika in debele solze ji lijejo iz oči. Ko pa prihitita družici, se kača odplazi v gozd, od koder je prišla. Deklici pa pokleketa med marjetice k Marjetici in spoznata, da kraljičini ne bje več srce.

Katrica ne črhe besedice na vse to; je najmlajša pri hiši in vajena ubogati. Oprezno izreže s pločevinasto žlico iz testa male žličnike in jih polaga v kadečo se maso. Mast vselej kruto zavreči okrog njih. Mala kuharica mora skrbno paziti, da se vsi žličniki dobro sponesejo: da ni noben prevelik, noben premajhen, da so vsi lepo zagoreli in zlato zapečeni okrog in okrog. Vsa žareča in rdeča od vnetosti stoji pri ognju in mora kljub temu skriv prisluškovati glasu, ki doni kakor zvon in ki zdaj pa zdaj zazveni v izbi. In tedaj obide malo Katrico veliko začudenje: kako čudno, da je zdaj Nartej kar nasenkrat spet pri njih! Morala je šestokrat misliti nanj, ko je bil na Dunaju. Ji je sicer večkrat prizadejal kaj hudega in da, da bi se z njim igrala, ji tudi ni dal. Za božji čas, saj je bila še majčkerna čepa takrat! Kadar pa so bratje le prebudo brili norce iz nje, kako je boječa in majcena, tedaj je Nartej dostikrat trdo zaropotal: Dajte ji mir! Saj se že cmeri! — In nekoč — sama ne ve, ali je še res — tedaj jo je na Goričici, ko so trgali vijolice, nesel dol čez skalnato reber kar tako z eno samo roko — Ampak od tega je že jako dolgo. Zdaj je postal velik, močan — lep junak. Bratov ne more z njim niti primerjati.

»Kdo le naj bo to ledel?« včipne Liza dekle, kot da jo je kaj počilo, in ji pomoli hudo zmaličen žličnik pod nos. »Črn, kakor da je padel iz dimnika in kakor da ima pasji poštrkavec. Namesto da bi bila šla lepo pobarat, kakor se spodobi za domačo hčer: Bi semela ponuditi dva, tri sveže žličnike? pa stojš tu kakor štor in se ti vse prismođi, da zaudarja emrad prav doli na ulico! Ko sem bila jaz stara šestnajst let, tedaj sem že vse kaj drugega pomenila v kuhinji!«

Prastara polovi Katrica žličnike iz masti kakor ribice. Saj velika nesreča ni, ampak Liza je natančna. Liza ve, da človek dandanes z mladimi ljudmi ničesar več izlepa ne opravi, in ve, da sč brez nje bilo v Flegarjevi hiši vse narobec.

Krepko in sunkoma odpahne zakajeno okenice; val mrzlega, čistega zraka zavaloval v kuhinjsko oparo. Nato odbere najbolj posrečene žličnike, jih zloži v skledo in postavi na klopco k oknu, da se shlade.

»Odeži si predpasnik, preden greš kam ven!« ukáže Katrici.

Katrica si odveže predpasnik. Ah, zjutraj je bil tako lep, zdaj ima že spet madeže od saj. Sama ne ve, kako to. Strahovito nerodna je! Potem si mora še roke lepo obrisati in si lase gladko počesati, preden sme vzeti skledo v roke.

Ko že drži kljuko v roki, ji postane mahoma teono pri sreč. Sama ne ve prav zakaj — žličniki res niso lepi — kaj si bo misil — o njeni kuharici?

Polahko stopi v izbo. Tu sedita oče in Nartej resno in tiho pri mizi. Nartej je ves bled in oči mu prosijo starcu v obraz. Stari pravkar reče:

» — in si moraš misliti, da tako lahko več narediš za deželo, kakor že greš z Ungnadom. Tu doli v Podjuni je vse podivjano, ni nobenega strahu ne reda, zemlja ni obdelana in ljudje žive od kraje in ropa. Turek in Oger strežeta venomer za Karavankami — Nam je treba naših mož doma! Anderč naj že gre, on mora šele doživeti kaj resnega, ampak ti — — — »

»Ampak od — od Zrelčana ne maram nič!

Sem sam dovolj moža — — — »

Katrica stopi k mizi.

»Bi semela ponuditi svežih žličnikov?« vpraša.

Pa njen ljubi, zvonki glas zbudí komaj odgovor. Oče reče samo:

»Kar sem postavil!

Nartej pa še ne pogleda ne.

»In saj tudi ni za večno,« nadaljuje Flegar.

»Mora človek vzeti stvar tako kakršna je. Kdo ve, kako dolgo ti bo še živela mati. Srce — — — »

Katrica je spet v kuhinji, si spet priveže predpasnik in je močno žalostna. Ne razume, o čem eta govorila oče in Nartej, vendar pa mora biti kaj jako nepridnega. — Kaj neki? — On je tako — tako zmoteno gledal. Ljuba Mati nebeška — — —

Oznanilo.

Opozarjamo cenjeno občinstvo, da prodajamo za praznike od danes naprej naše slovite

Petričkove kremove rezine (kremšnite) preko ulice po Din 2- komad.

Slaščičarna Petriček na Aleksandrovi cesti.

Galanterija — drobnarija

pletenine, nogavice, kravate, ovratnike, otroške igrače — torbice dobite pri SLAVAN RIBARIČ, Maribor Aleksandrova 59

Vaše knjigovodstvo ni v redu?

„HEBONA“ organizacija Vam daje pregled — brzino — sigurnost; kartoteka z vidljivimi naslovi v knjigi vezano. Zahtevajte prospekte — neobvezno! R. ZEITLER, Zagreb, Boškovičeva 42, Tel. 79-90.

Radio

Programi radio Ljubljana:

Torek, 20. dec.: 11 Solska ura; Naši izseljenci po izvenevropskih državah (gdé. Julija Sušteršič) — 12 Pisana šara (plošče) 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Koncert. Sodelujeta: Zbor mestne ženske realne gimnazije in Radij. orkester — 18.40 Problem malega naroda (univ. prof. dr. Veber) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Ljubljana izza osvoboditve domovine (Al. Potočnik: učitelj, Ljublj.) — 19.15 Veselnjak — 20 Rotssel: Suita (plošče) — 20.15 Vošnjak: Lepa Vida, drama (člani rad. igr. družine) — 21.30 Cl. Debussy: Morje, simf. suita (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec, igra Radij. orkester.

Drugi programi:

Torek, 20. dec.: Beograd: 20 Ruske romanece, 20.30 Komorni koncert, 21.45 Narod. pesmi — Zagreb: 20.30 Zbor, 21 Komorni koncert, 21.30 Vokalni koncert, 22.10 Plesna glasba — Praga: 20 Igra, 21.10 Godalni kvartet, 22.30 Plošče — Varšava: 19 Pisan konc., 22.05 Slovaska glasbena oddaja — Sofija: 19 Klavir, 19.30 Ork. koncert, 20 Beethovnova sonata, 20.45 Ruske romanece, 21.15 Lahka in plesna glasba — Budimpešta: 19.30 Opera — Bilo in Eneji, 22.15 Cig. orkester — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba, 21 Pihal, 22.10 Madrigalisti — Rim-Bari: 21 Violina in pianino, 21.50 Igra, 22.20 Ork. koncert — Dunaj: 19 Pisan program, 22.35 Zab. in plesna glasba — Köln-Königsberg: 20.10 Plesni večer — Monakovo: 19.15 Koncert po želji, 20.10 Igra, 21.10 Sodobna romunska glasba — Strassbourg: 20.30 Madrigalisti, 21.30 Lahka glasba.

RADIO - APARATI

nove tipe od 750 dinarjev naprej.

RADIO BANJAI - LJUBLJANA

Miklošičeva cesta 20.

Vsem sorodnikom in znancem nanzanjamo, da je umrl ob tolažilih svete vere naš ljubljeni soprog, oče, brat in stric, gospod

Friderik Kermek poštar in posestnik

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 21. decembra ob pol 10 na farno pokopališče pri Sv. Benediktu. Sv. Benedikt v Slov. goricah, dne 19. decembra 1938.

Zalujoči: Emilija, soproga; Milika, hčerka; Rezika, sestra; Joško, brat in ostali sorodniki.

ZAHVALA vsem sorodnikom, prijateljem in vsem, ki ste našo ljubljeno mamico, gospo

Rozo Novak - Rabič posestnico v Dravogradu

spremljali na njeni poslednji poti, jo obsuli z vencii in cvetjem, ji kakorkoli izkazali spoštovanje ter z nami sočustvovali. Iskreno se zahvaljujemo tudi preč. duhovščini za spominke pri svetih daritvah in za spremstvo, pristrčna zahvala tudi naši prostovoljni gasilski četi.

V Dravogradu, dne 15. decembra 1938.

Družina Ivan Rabič.

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi mojega nepozabnega in nad vse ljubljene soproga

Franca Majcena

sem prejela mnogo pismenih kakor tudi ustmenih izrazov sozalja, za katera se tem potom zahvaljujem. Najtopleje se zahvaljujem g. zdravniku dr. Rado Čelešniku, enako tudi drugim gg. zdravnikom za njih trud in tolažbo v času boleznii pokojnega. Najtopleje se zahvaljujem tudi preč. gg. duhovnikom, ki so ga tolažili v poslednjih dneh njegovega življenja in darovali te dni sv. maše za pokojnega. Končno se zahvaljujem železničarski godbi kakor tudi pevcem »Sloge«, nadalje osebu dir. drž. žel., postaje Ljubljane glav. kol., upokojencem ter prijateljem in znancem, ki so spremili pokojnega v tako velikem številu na njegovi zadnji poti.

Ljubljana, dne 19. decembra 1938.

Zalujoča soproga Ana Majcen in ostalo sorodstvo.

Statvene mojstre

sposobne in izkušene, išče velika tkalnica pisanega bombažnega blaga. - Samo reflektantje z dolgoletno prakso in prvovrstnim tehničnim znanjem naj pošljejo ponudbe upravi »Slovenca« pod značko »Tekstilec« 19.645.

Točna ura ZENITH

vodilna svetovna znamka, odslej v vseh strokovnih delavnicah.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; tenitovanjakt oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglaših reklamne značaja se računá enokolišnska 3 mm visoka petilna vrstica po 3 dta. - Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Hlapec

vajen konj, išče stalno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod 19.635. a

Trgovski pomočnik

mešane stroke, star 19 let, postaven, priden in pošten, išče službo. Najrajši v kakem podeželskem mestu. Ponudbe na naslov: K. Slanovec, Kočevje 42. (a)

Službo dobe

Modistinja

samostojna moč, se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Samostojna« št. 19.644. (b)

Služkinja

za vsa hišna dela, zmožna kuhanja, čista, pridna in poštena, se sprejme. Vprašati v trgovini v Prečni ulici 8, Ljubljana.

Tkalskega mojstra

samostojnega, z dolgoletno prakso, iščemo. Nastop takoj ali pozneje. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Mojster« 19.652. (b)

Posestva

Brez denarja

lahko kupite v centru Ljubljane hišo z gostilno, velikim vrtom in delavnico, primerno za vsak tovarniški obrat. Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Prevzem hipoteke« št. 19.636. (p)

Denar

Družabnik (-ca)

s primernim kapitalom za izdelovanje dobičkanosnega predmeta, se išče. Važno za gostilničarje! Lep zaslužek. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 19.656. (d)

Glasba

Priložnostne prodaje ne iščite, ker dobite tovarniško. — Nove plošče v poljubni izbiri že po Din 30.—

Iščite seznam.

Prodamo

Orehova jedra in fižol nudi Sever & Komp. — Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. (i)

Železno posteljo

zložljivo, z žimnico in oedejo, prodam za 300 din. Celovška cesta 14. (p)

2 9 5 1

Za vsako priliko

najboljše Hubertuse in vsa druga oblačila nudi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14.

KAPPEL

pisalni stroji - božični senti! Tudi na obroke pri Kleindienst & Posch Maribor, Aleksandrova 44

Šivalni stroj

pogrezljiv, ki šiva naprej in nazaj, šilka in štepa, poceni napredaj. - Nova trgovina, Tyrševa c. 36, nasproti Gospodar. zveze.

Zaklane in očiščene pure

in kokoške, kg 13 din; la. orehova jedra, 10 kg 250 din, franko poštnina, razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (i)

Jajca

zajamčno sveža, zaboj 720 komadov 570 din, zaklane in očiščene pure, 10 kg 130 din — franko voznina, razpošilja po povzetju G. Drechsler, Tuzla. (i)

Patent »Kraljica peč«

ki se naloži le enkrat dnevno, potem pa gori ves dan, se dobi v vseh velikostih pri A. Sementič in drug, Ljubljana, Miklošičeva cesta 15, telef. št. 48-67. (i)

Sirite »Slovenca«!

Izdellovalnica likerjev, desertnih vin, sirupov in žganjarna

Jakob Perhavec

Maribor - Gosposka ulica štey. 9

Telefon 25-80 Na drobno in na debelo

Rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka, klekovača

Specijaliteta: Grenčak in vermut

Lepa, praktična darila

si nabavite za Božič v znani manufaktorni veletrgovini

R. MIKLAUC - „pri Škofu“

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica — Pred škofijo

Velika izbira ostankov svilenega, volnenega in perilnega blaga po znatno znižanih cenah.

CONTINENTAL

pisalni stroj za dom in pisarno!

Samoprodaja: Ivan Legat Ljubljana — Maribor

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje po najvišjih cenah

CERNE, juveilir, Ljubljana Wolfova ulica št. 8

Pouk

Tečaj za stenografijo šestmesečni, priredi Trg. učilišče in štetiografski institut Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 15. - Poučuje ga prof. Robidova. Učnina nizka. Uspeh garantiran. Začetek januarja 1939. - Pojasnila v pisarni učilišča, Trnovska ulica 15. (u)

Tečaj za strojepisje

priredi Trgovsko učilišče in stenografski institut Robida, Trnovska ul. 15, Ljubljana. Novi moderni stroji. Najnovejša učna metoda. Začetek januarja 1939. Pojasnila v pisarni učilišča: Trnovska ul. 15.

Radio

Radio aparati

Loewa, Minerva, Graetzer in Mendé - blagovnočno božično darilo. - Tudi na obroke pri

Kleindienst & Posch

Maribor, Aleksandrova 44

Božična darila Ivan Kravos MARIBOR, Aleksandrova 13. Telefon 22-07

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

Vsak poslušalec radia že pozna GIF BATERIJE

brez kisline in BREZ SALMIJAKA

ker imajo

NAJVEČJO NAPETOST ODLIČNO SE OPOMOREJO NEOMEJENO TRAJNOST ŠHRANJEVANJA

Pazite na posnemanjal Patenti najavljeni!

GIF BATERIJE orig'nalne samo z RDEČIM PEČATOM

Za božič nudi

F. I. GORIČAR, Ljubljana

v svoji podružnici na Sv. Petra cesti 30

prešite odeje

polnjene s fino vato in sicer:

klotaste v vseh barvah od 110.— din naprej lame in brokat v vseh barvah . . 180.— din krasne svilene brokat v vseh barvah 260.— din fine puhaste odeje 500.— din fine vol. odeje v pastelnih barvah 275.— din tople, flanelaste odeje jacquard . . 60.— din naprej flanel rjuhe od 25.— din naprej

pernice, blazine, izgotovljeno posteljno perilo, pregrinjala, zastore, tekače, predposteljnike, krasne namizne garniture in posamezne prte, platnene in frotir brisače, batisti in svila za perilo, flanela za pyjame itd. Kdor nakupi pri nas nad din 100.— dobi lep, svilen robček zastonj!

Zahvala

Vsem, ki so ob smrti naše dobre mame sočustvovali z nami, vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, in ji s cvetjem zasuli grob, izrekamo iskreno hvalo.

Prav posebna hvala pa g. docentu dr. Matku in g. dr. Jemcu, ki sta se z nadčloveško požrtvovalnostjo zavzela za našo mamó in ji lajšala zadnje trenutke, ter čč. sestram Leonišča za skrbno nego.

Posebno hvalo izrekamo rodbini višjega svetnika Antloge, ki nam je v težkih trenutkih stala prijateljsko ob strani.

Rodbini:

dr. Frlanova in ing. Jernejčičeva